

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1964 | ΑΡΙΘ. 13

Θέματα δι' ἐνοριακοὺς κύκλους καὶ συγκεντρώσεις

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αἱ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὠφέλειαι εἶναι γνωσταί. Αὕτη, ὅπως λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, περιέχει τὰ κατάλληλα καὶ ἀποτελεσματικά διὰ πᾶσαν πνευματικὴν ἀσθένειαν φάρμακα. Εἰς τὸν θυμῶδη καὶ ὀξέθυμον λ.χ. λέγει : «Ἄνῆρ θυμῶδης οὐκ εὐσχήμων» (Παροιμ. ια', 25) ἢ «ἀνὴρ γλωσσῶδης οὐ κατευθυνθήσεται» (Ψαλμ. ρθ', 12) ἢ «ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε» (Ψαλμ. δ', 5)· εἰς τὸν φιλάργυρον βροντοφωνεῖ : «οὐ δύνασθε Θεῶ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾶ» (Ματθ. στ', 24) ἢ «ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία» (Α' Τιμ. στ', 10)· εἰς τὸν ὀλιγόπιστον καὶ κατατρυχόμενον ὑπὸ τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν συνιστᾷ : «ἐπίρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνά σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει» (Ψαλμ. νδ', 23)· εἰς τὸν μέθυσον τονίζει : «μὴ μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία» (Ἐφ. ε', 18)· εἰς τὸν ἀνήθικον ὑπομιμνήσκει : «εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός» (Α' Κορ. γ', 17) κ.ο.κ. («Οἱ θησαυροὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς» κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, Ἀθήναι 1957, σελ. 63).

Ἡ ἀγνοία τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἶναι μέγα δυστύχημα. Ὡς τονίζει πάλιν ὁ χρυσορρήμων πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας μας, «μέγα κακὸν ἀγνοεῖν τὰς Γραφάς... Τοῦτο πάντων αἴτιον τῶν κακῶν, τὸ μὴ εἰδέναι τὰς Γραφάς. Χωρὶς ὅπλων εἰς πόλεμον βαδίζομεν. καὶ πῶς ἔδει σωθῆναι;» (Migne Ἐ. Π. 62, 250, 359).

Ἄλλὰ πῶς πρέπει νὰ γίνεταὶ ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς ; Ποῖα εἶναι τὰ κλειδιά, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἀνοίξωμεν τὰ θησαυροφυ-

λάκιά της, διὰ νὰ εὐρωμεν τοὺς μυστικούς πνευματικούς θησαυρούς της ; Ὑπάρχει βεβαίως τὸ «ταμεῖον τῆς Ἀγίας Γραφῆς», ἢ κλείς, ἢ «Concordantia». Πρόκειται διὰ τὰ δύο εὐρετήρια κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τῶν λέξεων τῆς Βίβλου, ἐν τῆς Παλαιᾶς καὶ ἐν τῆς Καινῆς Διαθήκης. Οἱ χρησιμοποιοῦντες ταῦτα εὐρίσκουν εὐχερῶς πάντα τὰ χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦτο ἀρκετὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν θησαυρῶν τῆς Βίβλου. Ἄλλο εἶναι ἡ νοησιαρχικὴ ἀνάγνωσις ἢ καὶ ἀποστήθισις τῶν χωρίων τῆς Βίβλου καὶ ἄλλο εἶναι ἡ κατανόησις αὐτῆς. Εἰς εὐσεβῆς Χριστιανὸς ἔλεγεν εἰς ἓνα φίλον του : «Καλὰ θὰ κάμῃς ν' ἀγοράσῃς ἐν Εὐαγγέλιον καὶ ν' ἀρχίσῃς νὰ τὸ διαβάζῃς». «Εὐαγγέλιον»; ἀπήντησεν ἐκεῖνος. «Ἐγὼ τὸ Εὐαγγέλιον τὸ ξέρω ἀπ' ἔξω!». «Δυστυχῶς, τὸ ξέρεις μόνον ἀπ' ἔξω ! Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀρχίσῃς νὰ τὸ διαβάζῃς γιὰ νὰ τὸ μάθῃς κι' ἀπὸ μέσα!». (Σπ. Μπιλάλη, Ὁ βασιλεὺς τῶν βιβλίων, Ἀθῆναι, 1960, σελ. 170).

Τὸ ἡλιακὸν ὠρολόγιον δεικνύει ὥραν ἀστεροσκοπείου, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ δείκτης του φωτίζεται ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ ἡλίου. Μὲ ἡλιακὸν ὠρολόγιον παρωμοίασαν ἐπιτυχῶς τὴν Ἀγίαν Γραφήν. Διὰ νὰ βλέπωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς αἰωνιότητος καὶ νὰ εὐρίσκωμεν τὴν λύσιν ὅλων τῶν προβλημάτων, ἀπαιτεῖται ὁ πνευματικὸς ἥλιος, ὁ Κύριος νὰ φωτίζη τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας (Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 173). Αὐτὸν τὸν φωτισμὸν ἐζήτηι ὁ ψαλμωδός, ὅταν ἔλεγεν : «Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσια ἐκ τοῦ νόμου σου» (Ψαλμ. ριγ', 18). Αὐτὸν τὸν φωτισμὸν ζητεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ὥραν τῆς Θείας Λειτουργίας πρὸ τῶν Βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων : «Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλόκωπος Δέσποτα, τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιξον ὀφθαλμούς, εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν...». Ἡ πίστις, ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι ἀπαραίτητος, διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ φωτισμὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ διὰ νὰ κατανοήσωμεν τὴν Ἀγίαν Γραφήν. «Οὐδὲν γὰρ σοφίας ἀνθρωπίνης δεῖται ἢ θεία Γραφή πρὸς κατανόησιν τῶν γεγραμμένων, ἀλλὰ τῆς τοῦ Πνεύματος ἀποκαλύψεως, ἵνα τὸν ἀληθῆ νοῦν τῶν ἐγκειμένων καταμαθόντες, πολλὴν ἐκεῖθεν δεζώμεθα τὴν ὠφέλειαν» (Migne Ἐ. Π. τόμ. 53, στ. 175).

Θὰ εἴμεθα ἀληθῶς εὐτυχεῖς, ἐὰν εἰς τακτὰς ὥρας τῆς ἡμέρας βυθίζωμεν εὐλαβῶς τὴν σκέψιν μας εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐὰν διὰ τοῦ θείου φωτισμοῦ «γινώσκωμεν ἃ ἀναγινώσκομεν» (Πράξ. η', 30). Καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν κατανοῶμέν τι, ἅς μὴ ἀποθαρρυνώμεθα καὶ ἅς μὴ τρεπώμεθα εἰς ματαιὰς ἀναζητήσεις.

Εἷς ὀρθολογιστὴς καὶ εἷς εὐσεβὴς κληρικὸς συνταξιδεύοντες εὐρέθησαν εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἵφαγ τοῦ Παρήγγελαν ψάρι. Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ ὀρθολογιστὴς εἶπεν εἰς τὸν κληρικόν : «Μέσα στὸ Εὐαγγέλιον ἀσφαλῶς βρίσκετε πράγματα, ποὺ δὲν τὰ καταλαβαίνετε». «Καμμιά φορά βρίσκω». «Καὶ δὲν μοῦ λέτε, εἶπε θριαμβευτικῶς ὁ ὀρθολογιστὴς, τί κάνετε τότε;». «Ἀπλοῦστατα, κάνω αὐτό, ποὺ κάνομε αὐτὴ τὴ στιγμὴ μὲ τὸ ψάρι. Ἄν βρῶ κανένα κόκκαλο τὸ παραμερίζω καὶ ἐξακολουθῶ νὰ ἀπολαμβάνω τρώγοντας τὸ ψάρι, ἀφήνοντας μερικοὺς ἀνόητους νὰ ἐπιμένουν νὰ πνιγοῦν μὲ τὰ κόκκαλα!» (Ἰ. Δημητρίου, Θεσσαυρὸς γνώσεων καὶ εὐσεβείας, Ἀθῆναι, σελ. 205). Ὡστε δὲν θὰ πελαγοδρομήσωμεν, ἐὰν δὲν κατανοήσωμεν κάτι πλήρως. Θὰ ἐπανέλθωμεν μὲ ὑπομονήν, θὰ ζητήσωμεν, ἐὰν εἶναι δυνατόν, νὰ γνωρίσωμεν τὴν σχετικὴν ἐρμηνείαν τῶν μεγάλων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν μεγάλη ἐπιμέλεια εἰς τὴν μελέτην τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ. «Ὅταν ταῖς θείαις βίβλοις προσομιλῆς, γράφει ὁ Νεῖλος ὁ πρεσβύτερος, μὴ ἀπλῶς ἔσο κατεσπουδασμένος, ἐπιτρέχων ἐξ ἐπιπολῆς καὶ διῶν παρέργως τὰ γεγραμμένα· ἀλλὰ κἂν δέοι πολλάκις, καὶ δις καὶ τρίς τὸ αὐτὸ ἐπελθεῖν εἰς ἀκρίβειαν, μὴ παραιτήση» (Migne Ἐ. Π. τόμ. 91, στ. 721 ἐξ.).

Τέλος, διὰ νὰ εἶναι καρποφόρος ἡ μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, πρέπει νὰ μετουσιώνεται εἰς πράξιν καὶ ζῶήν. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος λέγει σχετικῶς : «Πρὸς τὴν ἐκ τῶν Γραφῶν ἔρουναν καὶ γινῶσιν ἀληθῆ, χρεῖα βίου καλοῦ καὶ ψυχῆς καθαρᾶς, καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ἀρετῆς» (Migne Ἐ. Π. τόμ. 26, στ. 1080). Καὶ κατὰ τὸν Χρυσόστομον, «οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὰ θεῖα λόγια ἐπελθεῖν μόνον, ἀλλὰ δεῖ καὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἔργων ἐπιδείξεως. Καὶ καθάπερ ἐπὶ τῆς κιθάρης ἄπτεται μὲν ὁ τεχνίτης τῶν νευρῶν, ἄπτεται δὲ καὶ ὁ ἄτεχνος· ἀλλ' ὁ μὲν λυπεῖ τὸν ἀκροατὴν, ὁ δὲ ψυχαγωγεῖ καὶ τέρπει, καίτοι γε οἱ αὐτοὶ δύκτυλοι καὶ αἱ αὐταὶ νευραὶ, ἀλλ' οὐχὶ ἡ αὐτὴ ἐμπει-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΑΛΕΙΣ

Παρήγορη ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸ Πνευματικὸ Φροντιστήριον Κληρικῶν Ἑλλάδος.

«Κατάκτησίν» τῆς σπουδαία καὶ κελυγίαν Θεοῦ» τὸ ἔχουν χαρακτηρίσει πολλοί. «Ὅσιν πνευματικὴν» μέσα στὴν ἀύχμηρὴ ἔρημο τῆς σύγχρονης ζωῆς καὶ ἀναβαπτιστήριον» τὸ εἶπαν ἄλλοι. Ἡ δὲ Ἱ. Σύνοδος μὲ δίκαιη ἱκανοποίησι ἀπεφάνθη ὅτι «τοῦτο ἀπέδωκε μέχρι τοῦδε ἄριστα ἀποτελέσματα».

Ὅποιος τὸ ἐγνώρισε ἀπὸ κοντὰ δικαίῳ ἀπόλυτα τοὺς ἀνωτέρω στὶς εὐμενεῖς κρίσεις των γιὰ τὸ σεμνεῖο αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐτσι ἐξηγούνται καὶ οἱ τόσες καὶ τόσον αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις εὐγνωμοσύνης ὅλων ὅσοι ἐπέρασαν ἀπ' αὐτὸ — καὶ εἶναι ἐπάνω ἀπὸ 500—καὶ ἔζησαν τὶς συγκινήσεις του καὶ ἔθρεψαν τὴ ψυχὴ των μὲ τοὺς πνευματικούς χυμούς ποὺ διοχετεύει σ' αὐτούς, τὸ ἐνθυμοῦνται δὲ καὶ νοσταλγοῦν τὴ δίμηνη παραμονὴ των στὸ ὑποβλητικὸ περιβάλλον τῆς Μονῆς. Εὐγνωμονοῦν τὸν Μακαριώτατον Προκαθήμενον κ. Χρυσόστομον, ποὺ στὴν πατρικὴ του πρόνοια ὀφείλεται ἡ συνέχισις τῆς λειτουργίας τοῦ Φροντιστηρίου. Μακαρίζουν δὲ καὶ τὴ μνήμη τῶν δύο μεγάλων προστατῶν τοῦ Φροντιστηρίου, τοῦ ἀοιδίμου δηλ. Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου, ποὺ τόσο τὸ εἶχε ἀγαπήσει, καὶ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως Παύλου, ποὺ μὲ τὴν ἡγεμονικὴ χορηγία του ἰδρύθη καὶ λειτουργεῖ. Ἡ εὐγνωμοσύνη ὅλων μας στοὺςπρομνημονευθέντας ἀποτελεῖ χρέος δυσεκπλήρωτο.

Εἶναι καὶ λέγεται «Πνευματικὸν Φροντιστήριον». Καί, κατὰ κοινὴν πάλιν ὁμολογίαν, ἔχει δικαίῳσιν τὸν τίτλο του αὐτό. Καλλιεργεῖ δηλ. ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ στοιχεῖο, ποὺ μᾶς χρειάζεται, σήμερα πρὸ παντός, στὴν ἀντιπνευματικὴ ἐποχὴ ποὺ διανύομε. Τῆς πνευματικότητος ἔκφρασις εἶναι, κοντὰ στὰ ἄλλα, καὶ τὸ

ρία. Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν θείων Γραφῶν ἐπέρχονται μὲν πολλοὶ τὰ θεῖα λόγια, ἀλλ' οὐ πάντες κερδαίνουσι, οὐδὲ καρποῦνται πάντες· τὸ δὲ αἷτιον, ἐπειδὴ μῆτε τοῖς εἰρημένους ἐμβαθύνουσι, μῆτε μετὰ τῆς τέχνης τῆς κιθάρας ἄπτονται. Ὅπερ γὰρ ἐπὶ τῆς κιθάρας ἢ τέχνη, τοῦτο ἐπὶ τῶν τοῦ Θεοῦ νόμων ἢ διὰ τῶν ἔργων ἐπίδειξις» (Migne Ἑ. Π. τόμ. 51, στ. 18 κ. ἐξ.).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ὅτι λειτουργεῖ ἀθόρυβα καὶ σεμνά, ἀπόκοσμα θὰ λέγαμε, στὴν μοναστηριακὴ ἀτμόσφαιρα τῆς περισυλλογῆς, χωρὶς ἐπιδείξεις καὶ τυμπανοκρουσίες. Ἐνθυμίζει κάπως τὸν τόσο ἐκφραστικὸ καὶ βαθὺ λόγο τοῦ Θεοφόρου Ἰγνατίου: «Μυστήριον κραυγῆς ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ πεπραγμένον». Αὐτῆς ὅμως τῆς εὐλογημένης ἡσυχίας (κατ' οὐσίαν : ἱερῆς ἀνησυχίας καὶ γόνιμης πνευματικῆς δραστηριότητος) οἱ καρποὶ θὰ φανοῦν μελλοντικά, εὐχυμοὶ καὶ τρισευλογημένοι. Ὅπως εἶναι γνωστὸν, στὰ ζητήματα πνευματικῆς τάξεως ἡ καρποφορία (ποῦ εἶναι ἔργον Θεοῦ, καὶ γι' αὐτὸ ἔργον μακρᾶς πνοῆς), δὲν εἶναι πάντοτε ἄμεση, ἀλλὰ μένει καὶ ἀδηλη γιὰ τοὺς πολλοὺς καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς ἀμυήτους, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ὅσιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος εἶπε : «ἄψαυστά ἐστι τοὺς ἀπείρους τὰ πνευματικά» καὶ οἱ ὁποῖοι θὰμποροῦσαν νὰ ἐπαναλάβουν τὸ τῶν Πράξεων: «Οὐδ' εἰ Πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν ἠκούσαμεν» (19, 9). Εἶναι μία πνευματικὴ ἐργασία εἰς βάθος, θετικὴ καὶ οὐσιαστικὴ. Γιὰ σύνθημά του στὴν προσπάθειά του ἔχει τὸ Παύλειο «τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε» (Α' Θεσσ. 5, 19) καὶ ἀποβλέπει στὸ «ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα» μέσα στὶς λευϊτικὰς ψυχὰς (πρβλ. Α' Τιμ. 1, 6), μὲ τὸν σὺ μ π ν ε υ μ α τ ι σ μ ὁ, σ' ἓνα κλίμα κατ' ἐξοχὴν πνευματικὸ, σ' ἓνα περιβάλλον ἀγάπης καὶ ταπεινῆς «μαθητείας». Ἐδῶ συμβαίνει ἐκεῖνο ποῦ ὁ ἱ. Χρυσόστομος εἶπεν : «εἰ λίθος πρὸς λίθον τριβόμενος σπινθήρας ἐκπιθῆσαι παρεσκεύασε, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ ψυχῶν ἀλλήλαις τριβομένων καὶ τῷ πυρὶ τοῦ πνεύματος διαθερμαινομένων». Ἐκεῖ καὶ οἱ διδάσκοντες δὲν δίνουν μόνο, ἀλλὰ καὶ παίρνουν συγχρόνως... Μιὰ ἀναθήρμασις ψυχῶν συντελεῖται στὸ Φροντιστήριον αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἀμοιβαίαν προσπάθειαν ὄλων, παράλληλα μὲ τὰ π ρ α κ τ ι κ ᾶ ἐκεῖνα ἐφόδια ποῦ προσφέρει γιὰ τὴν τόσο δύσκολη διακονία τοῦ Ἐξομολογητοῦ. Καί, τί συγκινητικὸ ! Ἡ ὅλη πνευματικὴ προσπάθεια τῆς ἡμέρας ἐπιστέφεται μὲ τὴν βραδυνὴ συμπροσευχὴ στὸν ναῖσκο τοῦ Ὁσ. Τιμοθέου, ὅπου ὅλοι μαζί οἱ συμπρεσβύτεροι συγκεντρωμένοι διαβάξουν τὸ Ἀπόδειπνο, σὲ ἀτμόσφαιρα μυστικοπαθείας, καὶ ἐν συνεχείᾳ γονατιστοὶ στέλνουν τοὺς τελευταίους στοχασμοὺς τῆς λευϊτικῆς τῶν ἰκεσίας στὸν Μέγαν Ἀρχιερέα, κάτω ἀπὸ τὸ μελιχρὸ φῶς μιᾶς μόνο κανδήλας....

Ἀνυπολόγιστη εἶναι ἡ προσφορά τοῦ Φροντιστηρίου αὐτοῦ στὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία. Ἄς μὴ θεωρηθοῦν, κατόπιν τούτου, σὰν ὑπερβολικὰ τὰ λόγια ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ὑπερπεντακοσίους ἀποφοίτους τῶν 18 σειρῶν τοῦ Φρ/ρίου, ποῦ ἔγραφε τελευταίως : «Ὁμολογοῦμεν μὲ παρρησίαν, ὅτι ὅσα ἐμάθαμε καὶ ὅσα ὠφεληθήκαμε γενικώτερα, ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψεως ἐπὶ 2 περίπτω μῆνας εἰς τὸ Πνευμ. Φροντιστήριον, δὲν τὰ ἐμάθαμε δύο χρόνια εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησ. Φρ/ρια, χωρὶς νὰ θέλωμεν μὲ τοῦτο νὰ ὑποτιμῆσωμεν

Τὸ Εἰκοσιένα καὶ ἡ Ἐκκλησία

Ο ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣ

Καταγωγή του. Πῶς γίνηκε Κλέφτης.

Ὁ Θανάσης Διάκος, σύμφωνα μὲ τὸν μαρτυρία τοῦ φίλου του καὶ συμπολεμιστῆ του Βασίλη Μπούσγου, γεννήθηκε στὴ Μουσουνίτσα τῆς Παρνασσίδος, στὰ 1788· καὶ πατέρας του ἦταν ὁ Βασίλης Ψυχογιός. Ἄλλοι ὅμως, κί' αὐτὸ φαίνεται καὶ τὸ σωστότερο, λένε, πῶς ὁ πατέρας του λεγότανε Νίκος Κούσιος, ἀπὸ τὴ Μουσουνίτσα, κί' ὅτι παντρεύτηκε στὴν Ἄρτοτινα, μὲ κόρη ἀπὸ τὴ γεννὰ τῶν Κωνσταντέλλων, πού τοῦ τὴν προξένησεν ὁ θεῖος ἀπὸ τὴν μάννα του Θανάσης Γραμματικός, πού τὸν εἶχε καὶ υἱοθετήσει. Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ τὸν γάμο του αὐτὸν ἐγκαταστάθηκε μόνιμα στὴν Ἄρτοτινα, κί' ἀπόκτησε πέντε παιδιά· κί' ὁ Διάκος εἶναι τὸ τέταρτο. Γῶνοματίσανε δὲ Θανάση ἀπὸ τὸν θεῖο καὶ θετό του ἐκείνου παποῦ, πού ἦτανε φημισμένος ἀρματωλός, μὰ καὶ λόγιος. Κί' αὐτός, ὡς φαίνεται, τοῦ ἔμαθε καὶ τὰ λίγα γράμματα πού ἤξερε. Καὶ τ' ὄνομά του, Θανάσης Γραμματικός, εἶχε κί' ὁ Διάκος ὡσότου νὰ ἱερωθῇ

κανένα». Γιαυτὸ—προσθέτει ἄλλος—εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν κατωρθοῦτο νὰ φοιτήσουν ὅλοι οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐπικρατείας εἰς τὸ Πνευματικὸν αὐτὸ Κέντρον. Γι' αὐτὸ οἱ Ἱεράρχαι μας περιβάλλον τὴν προσπάθειαν τοῦ Φρ/ρίου μας μὲ στοργὴ καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς μάλιστα ζητοῦν, ἐκάστοτε, κατὰ τρόπον συγκινοῦντα, ἐγκρισιν νὰ στείλουν καὶ δύο καὶ πέντε κληρικούς των γιὰ νὰ φοιτήσουν σ' αὐτό. Τέλος, ὅποιος βρεθῇ στὸ Φρ/ριο κατὰ τὴν λευτεαία ἡμέρα τῆς κάθε περιόδου λειτουργίας καὶ μάλιστα τὴν ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Ἱερέων-σπουδαστῶν στὶς Ἐπαρχίες των, θὰ συγκλονισθῇ ἀπὸ συγκίνησι, ἢ ἀκριβέστερα, θὰ κατακυγῆ καὶ θὰ δοξάσῃ τὸ Ὄνομα τοῦ Εὐλόγητου Κυρίου, ὁ ὅποιος διατηρεῖ, διὰ τῆς Ἐκκλησίας Του, ἐκεῖ στὴν Πεντέλη, τὸ ἱερό αὐτὸ πνευματικὸ φυτώριο, πού μορφώνει ἕνα σύγχρονο (Στρατὸ Σωτηρίας) καὶ ἀποτελεῖ συγχρόνως καὶ μιὰ ἰσχυρὴ πνευματικὴ ἐπαλξι, πού ἐφοδιάζει τὶς τάξεις τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας μὲ ἀγωνιστάς, ἀνδρας ἐπιθυμιῶν τοῦ πνεύματος», πού ἔχουν ἀκμαῖο ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα, καὶ θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναλάβουν, ἐν καιρῷ «τὰς μάχας τοῦ πνεύματος», σὰν ἀληθινὴ πνευματικὴ ἐμπροσθοφυλακὴ τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους μας.

X. ΠΕΝΤΕΔΙΚΟΣ

Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ τοῦ Διάκου, ἦτανε χριστιανική καὶ πατριωτική καὶ σὸ αἷμά του κυλοῦσε κοχλακιστὰ ἢ πίστη σὸ Χριστὸ καὶ ἡ ἀγάπη στὴν ἐλευθερία. Καὶ εἶναι σπουδαῖο, πολὺ σπουδαῖο, νᾶχη κανεὶς καταβολὴν ἀπὸ τέτοια ρίζα, καὶ ν' ἀνηφορίζῃ ἢ γενηθῆ του πρὸς τὴ σταυρωμένη ζωὴ τοῦ Χριστοῦ. Γιατί, ὅπως λέει ὁ θεὸς Χρυσόστομος· «Ἀπὸ τῆς ἐσίας ἢ χάρις. Ἐκεῖ τῶν ἀγαθῶν τὸ ἐργαστήριον».

Ἔτσι, δυὸ ἀδέλφια τοῦ πατέρα του, ὁ Κωστούλας καὶ ὁ Μῆτρος, εἶχανε σκοτωθῆ, πολεμώντας τὴν Τουρκιὰ κι' ἀνοίγοντας δρόμο πρὸς τὴν Ἑλευθερία. Ὁ πρῶτος, ὁ Κωστούλας, σὸ Μωρηά, στὴν ὑποχώρηση τῶν Ἀνδρουτσαίων, κι' ἀφοῦ εἶχε χρόνια πολεμήσει καὶ στὴ θάλασσα, στὰ καράβια τοῦ Λάμπρου Κατσώνη. Ὁ δεύτερος δέ, ὁ Μῆτρος, σκοτώθηκε, μαζί μὲ τὸν περιβόητο Καλιακούδα, στὴ μάχη τῆς Καβρόλιμνας, κοντὰ στὴ Ναύπακτο. Μὰ κι' ὁ πατέρας του πέθανε κι' αὐτὸς στὰ μπουντρούμια τῆς Ὑπάτης, φυλακισμένος ἀπὸ τοὺς Τούρκους· πού τὸν κατηγοροῦσανε, πὼς τροφοδοτοῦσε τοὺς Κλέφτες

Μέσα σὲ τέτοιο σπιτικό περιβάλλον μεγάλωσεν ὁ Διάκος· κι' ὁ κρυφὸς του πόθος ἦτανε νὰ γίνῃ κι' αὐτὸς κλεφτόπουλο, νὰ φορέσῃ τὰ φλωροκαπνισμένα τους ἄρματα καὶ χαϊμαλιά· καὶ νὰ κόβῃ κι' αὐτὸς, σκοπεύοντας καὶ μὲ τὰ βόλια τοῦ σισανέ του, τὶς ἀνεμοσάλευτες κορφὲς τῶν ἐλάτων τῆς Λιάκουρας καὶ τῆς Γκιώνας.

Τὸν εἶχανε ὅμως ταγμένο τὰ γονικά του, ἀπὸ μωρὸ παιδί, σὸ Μοναστήρι τοῦ ἀγίου Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου, πού βρίσκεται λίγο παραπάνω ἀπὸ τὴν Ἀρτοτίνα. Κι' ἔτσι, σὰν πέθανε καὶ ἡ μητέρα του, τὸ συγγενολοῖ του, γιὰ νὰ γίνῃ τὸ τάμα, τὸν ἔστειλαν σὸ Μοναστήρι στὰ 1805. Ἦτανε δηλαδὴ τότε δεκαεφτάχρονο ἀγόρι, κι' ἐπάνω στὴν ἀνθιση τῆς νεότητος του καὶ τῆς ὁμορφιάς του, πού ἦτανε, κατὰ κοινὴν ὁμολογία, ξεχωριστή.

Στὸ Μοναστήρι αὐτὸ τοῦ Προδρόμου ἔκαμε δόκιμος καὶ ὑποτακτικὸς τοῦ Ἠγούμενου δυὸ χρόνια· καὶ ὕστερα χειροτονήθηκε Διάκος κι' ἐφόρεσε τὸ ράσο, πού ἀνάδειχνε ἀκόμη περισσότερον τὴν ἀγγελόμορφην εἰδή του, πού εἶχε γίνῃ κοσμολόγητη.

Ἡ ὁμορφιά του λοιπὸν αὐτὴ καὶ ἡ λιγερόκορμη λεβεντιά του ξεσήκωσαν κυριολεκτικῶς τὰ μυαλὰ τοῦ Φερχὰτ ἀγᾶ Δεβένη, ποῦτανε βοεβόντας στὰ Σάλωνα· καὶ τὸν ζητοῦσε

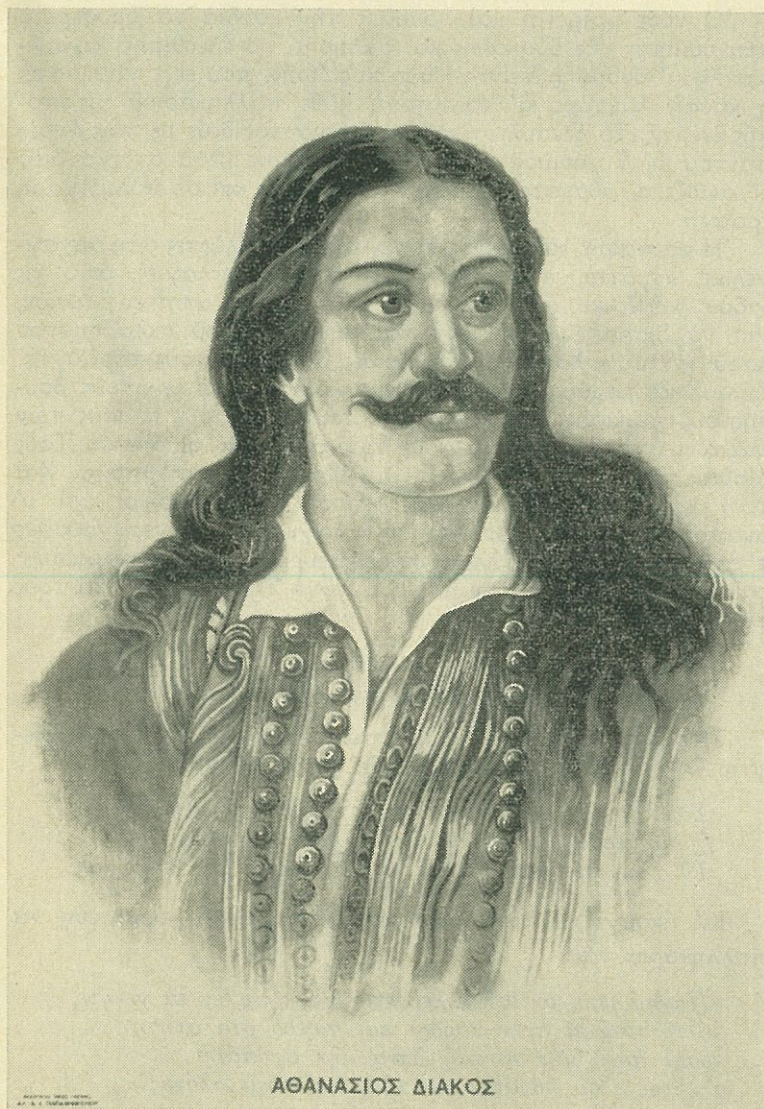
ἀπὸ τὸν Ἠγούμενο νὰ τοῦ τὸν δώση, γιὰ νὰ τὸν κάμη ψυχο-
γιό του. Κι' ἐπειδὴ ὁ Ἠγούμενος δὲν ἔχαμπάριζε τὴ σιχαμερὴ
καὶ βδελυρὴ του πρόταση, ξεκίνησε μ' ἑκατὸ ὦπλισμένους
Τουρκαλάδες καὶ πάτησε τὸ Μοναστήρι, γιὰ νὰ τὸν πάρη
στανικά του μαζί του.

Ὁ Ἠγούμενος καμώθηκε πὼς θὰ τοῦ τὸν δώση. Μὰ τὴ
νύχτα τὸν ἐφευγάτισε κρυφά. Λένε μάλιστα, πὼς τάχα ὁ
Διάκος σκότωσε τὸν Ἄγα, ὅταν ἀποκότησε τὸ κτήνος αὐτὸ νὰ
τὸν χαϊδέψη στὸ μάγουλο, τὴν ὥρα πού τὸν τρατάριζε. Μὰ
δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό. Καὶ τὸ βέβαιον εἶναι πὼς τὴ νύχτα κατέ-
βηκε μὲ σχοινί, ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ παίρνοντας τὰ ὄπλα
ποῦχε κρύψει ἀπὸ προτιήτερα μέσα σ' ἓνα σχοῖνο ἔξω ἀπὸ τὸ
Μοναστήρι, ἔφυγε γιὰ τὰ λημέρια τοῦ ξακουστοῦ κλέφτη
Γούλα Σκαλτσᾶ. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ, σ' ἓνα μικρὸ δεματάκι, ἔστειλε
στὸ Φερχάτ Ἄγα τὰ γένεια του, πού τὰ κούρεψε. Καὶ μαζί καὶ
τὸ μήνυμα, «πὼς ὅσο ζῆ, θὰ σκοτώνη Τούρκους»...

Κοντὰ στὸ Σκαλτσᾶν ὁ Διάκος — γιὰτὶ ἔτσι πιά τὸν ὠνο-
ματίζανε—διδάχθηκε τὴν πολεμικὴν ἀρετὴ καὶ σκλαραγωγῆθηκε
πολύ. Καὶ σὲ λίγο κανεὶς δὲν παράβγαινε μαζί του καὶ δὲν τὸν
ξεπερνοῦσε στὸ λιθάρι, στὸ τρέξιμο, στὸ βόλι καὶ στὸ παίξιμο
τοῦ σπαθιοῦ. Καὶ ἡ νεραϊδένια του ὁμορφιά, συνταιρια-
σμένη μὲ τὴν ἀνδρειοσύνη του καὶ τὴν ἀφοβία του, ἔβγαλε
νάμι κι' ἀπλώθηκεν ἡ φήμη του παντοῦ. Κι' ὁ ἀρχηγὸς τοῦ
Σκαλτσοδημος, κι' ὅλα τὰ παλληκάρια τὸν ἐλάτρευαν γιὰ τὴν
καλὴ του καρδιά καὶ τὴν πρόθυμη πάντα σὲ κάθε εὐγενικὴ
θυσία καὶ προσφορὰ διάθεσή του. Κι' ὅταν ἔφευγε γιὰ τὸ
Βάλτο κάθε χειμῶνα στὸ Διάκο ἄφηνε τὴν ἀρχηγία. Καὶ στὰ
1812 τὸν ἔκανε πρωτοπαλλήκαρό του. Κάποτε, μὲ κίνδυνο
τῆς ζωῆς του, ἔσωσε σὲ κάποια μάχη τὸν σύντροφό του πε-
ριβόητο κλέφτη Γούλα, πού τὸν εἶχανε ζώσει οἱ Ἄρβανιτά-
δες. Κι' ὅταν σκοτώθηκε ἔξω ἀπὸ τὴ Ζάλιτσα, πολεμώντας
μὲ τοὺς Ἄρβανίτες τοῦ Ἄλλῃ, ὁ γιγαντόκορμος κλέφτης Τσά-
μης Καλόγερος, τὸν ζαλώθηκε μὲ τὰ παλληκάρια του καὶ τὸν
κουβάλησαν μακρὰ, σὲ μιὰν ἀπόμερη κι' ἀπόσκια ρεματιά τῆς
Ὁξυᾶς· κι' ἐκεῖ τὸν ἔθαψε, δίπλα σὲ μιὰ βρυσούλα, πού ἀπὸ
τότε τὴ λένε «ἡ βρύση τοῦ Καλόγηρου». Καὶ γενικὰ τὰ γεν-
ναῖα του αἰσθήματα καὶ ἡ παλληκαριά του τὸν ἀνάδειξαν σὲ
πολυφημισμένο πρωτοκαλλήκαρο. Κι' ἐγίνηκε, σὲ λίγο, ἀρχη-
γὸς Κλέφτικου τ α ἰ φ ᾶ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΙΑΚΟΣ

Ὁ νοῦς χαίρεται καὶ νοιώθεις τὴν καρδιά νὰ δροσερεύη στὴ θύμηση τῆς δύσκολης καὶ σκληρῆς, μὰ ἐλευθέρης, ἀγωνιστικῆς κι' ὁμορφῆς ἐκείνης κλέφτικης ζωῆς, ποῦ εἶχε γίνει τότες ἡ κρυφὴ λαχτάρια κι' ἀπαντοχὴ κάθε παλληκαριοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τὸ ξεμαυλιστικὸ της ὄραμα ταξίδευε μὲ τὸν ἄνεμο παντοῦ κι' ὁ γόνιμος σπóρος της φῦτρωνε μέσα στὶς καρδιές· κι' ἀνθίζε σ' ἀθάνατα δημοτικὰ τραγούδια καὶ σὲ πολεμόχαρη κραυγὴ.

Ἡ φαντασία τοῦ λαοῦ μας ἔβλεπε τοὺς Κλέφτες σὰν ἀρχαγγελικὴ στρατιά, ποῦ ροβολοῦσεν ἀπὸ τὶς πλαγιές, ἀπὸ τὶς γιδοστρατιές κι' ἀπὸ τὰ μονοπάτια τῶν ἀπάτητων βουνῶν, γιὰ νὰ διαφεντέψη τὴ ζωὴ καὶ τὴν τιμὴ τοῦ σκλαβωμένου λαοῦ· καὶ τοὺς λόγιαζεν σὰν ἥρωες, ἀδελφοποιτοὺς τῆς αὐγῆς. Ζήλευε καὶ καμάρωνε τὴν ἐλεύθερη ζωὴ τους μέσα στοὺς βουνήσιους πευκιάδες καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς γαλάζιους ἴσκιους τῶν ἐλάτων, ποῦ στὰ κλαδιὰ τους τραγουδοῦσαν οἱ ἄνεμοι. Τοὺς αἰσθανότανε σὰν αἰτοὺς νὰ βιγλίζουσε τοὺς κάμπους. Καὶ τοὺς κρυφοκαμάρωνε, ἄλλους νᾶναι πλαγιασμένοι καὶ ν' ἀναπαύωνται σὲ θυμιοσκέπαστες πλαγιές ποῦ τὶς τρυγούσανε τ' ἀγριομελίσις· κι' ἄλλους παράπλευρα νὰ φυλάνε καρπούλι· καὶ τοὺς ἐνοιῶθε σὰν τὴν ἀληθινὴ ψυχὴ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς τραγουδοῦσε μὲ πάθος.

*«Νᾶμον μιά πετροπέρδικα στὰ πλάγια τοῦ Πετρίλου
ν' ἀφουγκρασθῶ τὸν πόλεμο, πῶς πολεμοῦν οἱ κλέφτες».*

Τὴν ἤξερε τὴν τραχεῖα καὶ πολυστερημένη ζωὴ τοῦ Κλέφτη. Ἄκουε τὸ γερο-καπετάνο νὰ ξαγορεύεται πῶς

*«Σαράντα χρόνους ἔκαμα στοὺς Κλέφτες καπετάνος,
ψωμὶ ζεστὸ δὲν ἔφαγα, ὕπνο γλυκὸ δὲν εἶδα·
Τὸ χέρι μου προσκέφαλο καὶ τὸ σπαθὶ μου στρῶμα».*

Κι' ἄκουγε καὶ τὸν καπετάν Τότσκα νὰ ὀρμηνεύη τὰ παλληκάρια του·

*«Παιδιά μου, ἂν θέλτε λεβεντιὰ καὶ κλέφτες νὰ γενήτε,
βάλτε τσηλίκι στὴν καρδιά καὶ σίδερο στὰ στήθη·
κρᾶσι ποτὲ μὴν πίνετε, ὕπνο μὴν ἀγαπᾶτε·
ὁ ὕπνος εἶναι θάνατος καὶ τὸ κρᾶσι εἶναι πλάνος».*

Κι' ὅμως προτιμοῦσαν, μ' ὄλη τους τὴν ψυχὴ, τὴ δύσκολη κι' ἀβάσταγην ἐκείνη ζωὴ, μ' ὄλες τὶς κακοπάθειές της, γιὰ νὰ ζοῦνε ἐλεύθεροι.

«*Εγώ, μάνα μ, δὲν κάθομαι νὰ γίνω νοικοκύρης,
νᾶχω ἀμπελοχώραφα, κοπέλια νὰ δουλεύουν,
καὶ νᾶμαι σκλάβος τῶν Τουρκῶν, κοπέλλι τῶν σκυλιῶνε*».

Καὶ δὲν ὑπάρχει, οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ γίνῃ Πινδαρικώτε-
ρος ὕμνος τῆς κλέφτικης αὐτῆς ζωῆς ἀπὸ τὸ παρακάτω δη-
μοτικό μας τραγούδι·

«*Κλαῖνε τὰ μαῦρα τὰ βουνά, παρηγοριά δὲν ἔχουν
Δὲν κλαῖνε γιὰ τὸ ψήλωμα, δὲν κλαῖνε γιὰ τὰ χιόνια.
Ἡ Γκιώνα λέει τῆς Διάκουρας, ἢ ἡ Διάκουρα τῆς Γκιώνας.
—Βουνὸ ποῦσαι ψηλότερο, καὶ πλεῖο ψηλ' ἀγναντεύεις
ἢ κλεφτουριά τί γίνηκε ; ἢ λεβεντιά ποῦ νᾶναι ;
—Τί νὰ σοῦ πῶ, βουνάκι μου, τί νὰ σοῦ πῶ, βουνί μου ;
Τῆ λεβεντιά τῆ χαίρονται οἱ φωριασμένοι οἱ κάμποι.
Στοὺς κάμπους φένουν τὰ σφακτὰ καὶ ρίχνουν στὸ σημάδι.
Τοὺς κάμπους τοὺς στολίζοννε μὲ Τουρκικα κεφάλια.
Κ' ἡ Διάκουρα, σὰν τᾶκουσε, πολὺ τῆς κακοφάνη.
Τηράει δεξιά, τηράει ζερβιά, τηράει κατὰ τῆ Σκάλα.
—Βρὲ κάμπε ἀρρωστιάριζε, βρὲ κάμπε μαραζάση,
μὲ τῆ δική μου λεβεντιά νὰ στολιστῆς γυρεύεις ;
Γιὰ βγάλε τὰ στολίδια μου, δός μου τῆ λεβεντιά μου,
Μὴ λυώσ' ὄλα τὰ χιόνια μου καὶ θάλασσα σὲ κάμω*».

Τῆς κλέφτικης αὐτῆς ζωῆς ὁ Θανάσης Διάκος ἀναδείχθηκε
ἀκτινοβόλο κι' ἀξεπέραστο πρότυπο.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

38. ΑΠΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΡΟΦΗ

«Ὁ γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη,
ὥς πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν;».

(Μαθ. ιζ', 14-21).

Ἀπιστία με τὴν πλατειὰ τῆς λέξεως σημασία, εἶπαμε ἄλλοτε, δὲν μπορεῖ νὰ υπάρξῃ, γιατί ἡ πίστις, δηλαδή ἡ ἀπόλυτος ἐξάρτησις μας ἀπὸ τὴ Δημιουργὸ Αἰτία τοῦ παντός, εἶναι φυτευμένη στὶς ἀνθρώπινες καρδιές. Μόνον τρελλοὶ ἢ πάρα πολὺ ἐξαχρειωμένοι φαίνονται γιὰ ἀπιστοὶ ἢ ἀδιάφοροὶ καὶ οἱ λίγοὶ αὐτοὶ με περιορισμένο ποσοστὸ δὲν ἀνατρέπουν τὸν κανόνα. Ἀλλὰ γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανούς ἀπιστος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δὲν ὁμολογεῖ τὴν Τριαδικὴ Θεότητα, δὲν πιστεύει οὔτε στὴν προσωπικὴν ὑπόστασι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ στὴ θεότητά του, οὔτε καὶ στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, με ἅλας τὰς ἐκ τοῦ Μυστηρίου τῆς θεανδρικής ὑποστάσεως του συνεπείας, ὅπως τὰς ἐδίδαξεν ἡ Ἐκκλησία μέσω τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ εἶναι ἀποκρυσταλλωμένες ἐπιγραμματικὰ στὸ Σύμβολο τῆς Νικαίας, ἀποδεχτὸ καὶ συμπληρωμένο ἀπὸ τὰς ἐπομένας. Ἡ ἀπιστία στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, λογίζεται καὶ παντελῆς ἀπιστία, γιατί πίστις νεφελοειδῆς καὶ ἀερώδης, ἀοριστολόγος καὶ ἄνευ προσωπικοῦ δεσμοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἄνευ εὐθυγῶν, δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς Ὀρθοδόξους ποὺ ἔμαθαν νὰ νικοῦν τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας με τὴν πίστι τους στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ με τὴν ἀρετὴ τους ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ μιὰ τέτοια καὶ μόνον πίστι : «Καὶ αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ἡ πίστις ὑμῶν. Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ». Οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ πιστεύουν πῶς ὁ Χριστὸς εἶναι φύσει καὶ ὄχι θέσει υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Υἱοθεσία ἔχομε ἐμεῖς ποὺ πήραμε στὸ ὄνομα τῆς Τριαδικῆς θεότητος τὸ βάπτισμα καὶ φανήκαμε συνεπείς στὴ δύναμι καὶ στὴν πυκνότητα καὶ τὴν ὀρθότητα αὐτῆς τῆς πίστεως ποὺ μᾶς κρατεῖ στὸν κύκλο τῆς ἀποκαλυφθείσης διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀληθείας. Μιὰ τέτοια πίστις ξαστερώνει τὸ μυαλὸ καὶ πυρακτώνει τὴν καρδιὰ ποὺ ἡ φωτιὰ της φωτίζει καὶ καιεὶ τὸν πειρασμό. Σὲ τέτοια μυαλὰ δὲν μπορεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ διαστροφή, πλάνη, παραστράτημα κι' οὔτε ἔχει θέσι κανένα εἶδος ἀνθρωπίνης σοφίας, οὔτε δέχονται τ' αὐτιά, χωρὶς νὰ προκαλέσουν τρεμούλα, θεωρίας ποὺ σπρώχνουν ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξο βᾶσι, τὴν πίστι μας. Εἶναι ἐπικίνδυνο παιγνίδι ἢ περιέργεια ποὺ δείχνουν πολλοὶ σὲ ἀκροάματα καὶ διδασκαλίας σοφιστῶν τοῦ καφενεῖου, ψευδοεπι-

στημόνων, παραστρατημένων υποκειμένων. "Όλο αυτό τὸ ἄθροισμα τῶν παραδόξων ἀνθρώπων ζητεῖ νὰ πιαστῇ ἀπὸ τὸ Βουδδικὸ μηδενισμὸ μὲ τὴ φυσικῇ, χωρὶς Θεοῦ, ἠθικολογία του, ἀπὸ τὸν Μωαμεθανικὸ τραγελαφισμὸ μὲ τὸν ἡδονικὸ αἰσθησιασμὸ του, ἀπὸ τὶς ἀνεδαφικὰς κὶ χωρὶς κῦρος δογματολογίαις τῶν σοφῶν μιᾶς ἐποχῆς βαθυτάτου σκότους καὶ ἀγνοίας, ἐποχῆς ποῦ δὲν ἐγνώρισε Χριστὸ ἢ ἀπὸ τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο μὲ τὶς ἀστυνομικὰς διατάξεις. Ἐδῶ ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶναι πίστις στὸ Θεανδρικὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου. Δὲν παίρνει νερό. Δὲν ἀνέχεται κιβδηλοποιήσι. Δὲν ἀντέχει σὲ νοθεΐα, γιὰτὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ συμπληρώματα, ὅταν αὐτὰ ὄχι μονάχα εἶναι ἀπὸ ἄλλο κομμάτι, ἀλλ' εἶναι καὶ σάπια μπαλώματα. Ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶναι τὸ καθαρῶτατο νεράκι ἀπ' τὸν Οὐράνιο Βράχο, τὸ φιλτραρισμένον ὄξυγονον, τὸ ἀμικτὸ μὲ ἄλλα στοιχεῖα φῶς, αὐτὴ ἡ ἀπόλυτος ἀλήθεια ποῦ ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν στὸν κόσμον καὶ παρεδόθη στὴν Ἐκκλησία του τὴν ὁποίαν ἐθεμελίωσε μὲ τὸ Πανάγιον Αἶμά Του. "Ὅποιος δὲν πιστεύει στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ εἶναι στὴν οὐσία ἄπιστος : «Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν Υἱὸν οὐδὲ καὶ πατέρα ἔχει» (Α' Ἰω. γ', 22). Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ προσωπικὸς δεσμὸς μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατρός, ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ πίστις «ἐπεγνωσμένη», πίστις ποῦ νὰ μᾶς φέρῃ σ' ἐπαφή μὲ τὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ κανεὶς τῶν δωρεῶν τοῦ Σταυροῦ ποῦ εἶναι εὐλογία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐὰν θεωρήσῃ τὸν Χριστὸν τὸν μεγαλειότερον, ἔστω σοφοδιδάσκαλον, ἢ θεοποιηθέντα, κατὰ χάριν, ἄνθρωπον. Γιὰτὶ, ἀφ' ἐνὸς μὲν μιὰ τέτοια θέσις τῆς συνειδήσεώς μας ἀποτελεῖ βλασφημία, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰτὶ κανένα πνευματικὸν κέρδος δὲν μπορεῖ νὰ προκίψῃ. Θὰ ζοῦμε στὴν προγονικὴ κατάρρα, στὸ σκοτάδι τῆς πλάνης, στὸ ἴδιον προχριστιανικὸ ψεῦδος. Καὶ ὄχι μονάχα τοῦτο, ἀλλὰ καὶ θὰ πάθουμε ψυχικὴ διαστροφή, ὅπως οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους δέρνουν τὰ λόγια τοῦ Κυρίου. «Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως ποτε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν;».

Σὲ μιὰ τέτοια ἄπιστο καὶ διεστραμμένη γενεά, ἡ Χάρις τοῦ Χριστοῦ ἔμενε στὴν πηγὴ της, σ' Αὐτὸν τὸν Χριστὸν ποῦ ἤθελε τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔχουν τὴ δύναμι νὰ τὴν τραβήξουν καὶ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν στὶς ἀδυναμίες τους, στὶς ἀτέλειές τους, στὴν ψυχικὴ ἐρημίά τους, στοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς πειρασμοὺς τους, στὶς ἠθικὰς καὶ σωματικὰς ἀρρώστειαις, σὲ κάθε εἶδον κίνδυνον. Παίρνεις δὲν παίρνεις τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ οὔτε μειοῦται οὔτε αὐξάνει σὲ ποῖον ἢ ποσόν. Κι' εἶναι κουτοὶ ὅσοι νομίζουν πὼς ἀνατρέπουν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ ἢ μειώνουν τὴν ἠθικὴ ἀκτινοβολία του καὶ τὸν ἀχρηστεύσουν ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς Χάριτός του, ἐπειδὴ δὲν θέλουν νὰ πιστεύουν καὶ νὰ ὑποταχθοῦν γιὰ τὸ σωσμὸν τους. Θὰ δέρνονται μονάχα στὰ ἄλλα τους, θὰ λυγίζονται στὴν

ψυχική τους κούρασι, θά μένουν άλυσοδεμένοι και θά μαστιγώνονται από τόν Δαίμονα τοῦ κακοῦ μικροί και μεγάλοι, γονεῖς και παιδιά : «Κύριε ἐλέησόν μου τόν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται και κακῶς πάσχει· πολλάκις γάρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ και πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ». Ποῖός ἀπό τοὺς δυὸ ζημιώνεται πού δὲν πιστεύει ; Ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ Χριστός ; Ἀσφαλῶς ὁ πρῶτος. Αὐτὴ ἡ ἀπιστία πού ροκανίζει τὴν ἠθικὴ ζωὴ τῶν πολλῶν, σὰν ἀπιστία γεννημένη ἀπὸ τὸ τέρας τοῦ ἐγωῖσμοῦ και τῆς ὑπερφραείας, σὰν σπέρμα σατανικό, κάνει τοὺς ἀνθρώπους κονάκι τοῦ διαβόλου. Ἀλλιῶς δὲν μπορεῖ ποτὲ ὁ Σατανᾶς νὰ μεταχειρίζεται ἔτσι τὸν ἄνθρωπο και νὰ πανηγυρίζη σαδιστικά στὴ δυστυχία του τῆς ὁποίας εἶναι αἷτιος. Βλέπεις πῶς δὲν χωρεῖ οὔτε οὐδετερότης στὰ πνευματικά ζητήματα. Ἡ οὐδετερότης σὲ καταντᾷ ἕνα ἀδέσποτο ἀντικείμενον πεταμένο στὰ τριστρατα, πού ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ καθένας νὰ τὸ μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει. Και προκειμένου περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἢ οὐδετερότης τὸν φέρνει στὴ θέσι τοῦ ἀρνιοῦ πού ξέφυγεν ἀπὸ τὸ κοπάδι και γυρίζει στὸ λόγγο μὲ τὸ ἀποτέλεσμα νὰ καταβρωθῇ ἀπὸ τοὺς λύκους. Ὅταν ὁ λύκος ἀρπάξῃ τὸ ἀδέσποτο, τὸ ἀποίμαντο, πρόβατο, δὲν θά τὸ ὀδηγήσῃ στὸ μαντρί του, στὴν ἀσφάλειά του, ἀλλὰ θά τὸ κατασπαράξῃ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει και μὲ τὸν ἀποστάτην ἄνθρωπο ὅταν πλανηθῇ ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο τοῦ Χριστοῦ δὲν θά ὀδηγηθῇ ἀπὸ τὸ διάβολο στὰ πόδια Του, ἀλλὰ θά τὸ θεωρήσῃ τρισμεγίστην εὐκαιρία ὅταν αὐτὸς γύρισε τὰ νῶτά του στὸ Θεό, και, ἀγνοῶντας τὴ δύναμί του, τὴν ἀγάπη του, τὴν τόσο φανερὴ καλωσύνη του, τίς εὐεργεσίες του, ἀπομακρύνεται και σὰν τὸ πλανώμενο ἀρνὶ βελάζει ἀνόητα, μέσα στὸ λόγγο και κοντὰ στίς φωληγές τῶν ἀγριμιῶν, σὰν νὰ τοὺς λέγῃ : κάμετέ με γεῦμά σας. Ἐκεῖ ὀδηγεῖ ἡ ἀπιστία, ἡ ἀμυαλιά, τοὺς πολλούς.

Ἀλλὰ τὸ κακὸ εἶναι πῶς και στὸ σπαρτάρισμά τους οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πού βρίσκονται στὰ δόντια τῶν θηρίων δὲν συνέρχονται, δὲν ζητοῦν ἐνίσχυσι τῆς πίστεως των, ὥστε νὰ ἐξουδετερωθῇ ἡ δύναμις τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων και νὰ ἐπιταλωθοῦν οἱ πληγές, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν ν' ἀμφιβάλουν στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Ἄν κραυγάζουν, τοῦτο εἶναι φαινόμενο ἐνός ζωϊκοῦ φόβου και ὄχι ψυχολογικὴ και ἠθικὴ μεταβολή. Εἶναι μιὰ ὑποκριτικὴ, ἐξωτερικὴ μετάνοια γιὰ νὰ κινηθῇ ὁ οἶκτος και νὰ γίνη ἕνα εἶδος ἐλεημοσύνης σὲ μιὰ περαστικὴ ἀνάγκη και ὄχι βαθειὰ μεταβολή, ἠθικὴ ἀλλαγὴ πρὸς τὴν κατεύθυνσι τῆς σωζούσης πίστεως. Και νὰ ξεῦρη κανεὶς πῶς και τὰ πρόσωπα πού εἶναι ὀλοκληρωτικά ἀφωσιωμένα, καλοδεμένα κοντὰ στὸν Ἰησοῦν και ἀγιασμένα εἶναι φορεῖς τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ, μέσῳ τοῦ Ὅποίου και στὴν ἐπίκλησί Του γίνονται τὰ θαύματα, χωρὶς και τὴν ὄρατὴ παρουσία Του. Αὐτὸς ὁ Πατέρας, πού γονατιστὸς ἰκέτευε ἐλεημοσύνη γιὰ τὸ παιδί του ἀπὸ τὸν Ἰη-

σοῦν, μὲ τὰ λόγια του ἐπροκάλεσε αὐτὴ τὴν ἀποκάλυψι : «...καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν θεραπεῦσαι αὐτόν». Ἄλλ' ἡ ἀδυναμία τῶν μαθητῶν ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς ἀπιστίας τοῦ ἴδιου κι' ὅλης αὐτῆς τῆς υἱόφρονος γενεᾶς. Ἄν ὑπῆρχε πίστις πῶς καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ στὸ ὄνομά Του εἶχαν τὴ δύναμι—ὅπως τὴν ἔχουν στὴν πραγματικότητα—νὰ φυγαδεύσουν δαιμόνια, ἀσφαλῶς δὲν ἐχρειάζετο ἡ ὄρατή, προσωπικὴ του παρουσία, δεδομένου ὅτι ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία «πατεῖν ἐπὶ ὄφειν καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» καὶ ἔλαβαν τὸ χάρισμα νὰ θεραπεύουν δαιμονιζομένους. Γι' αὐτὸ καὶ ταλανίζει τὴ γενεὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξ ἀφορμῆς : «ᾧ γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν»; Τοῦτο σημαίνει πῶς καὶ μετὰ τὴν ἀνάληψί του στοὺς Οὐρανοὺς ἀφῆκε στὸ γῆ τοὺς χαριτωμένους ἀνθρώπους νὰ συνεχίζουν τὸ δοξασιμὸν του ἔργο γιὰ τὴν τόνωσι τῆς πίστεως τῶν ὀλιγοπίστων, γιὰ τὸ στηριγμὸ τῶν κλονιζομένων, γιὰ τὴν παρηγοριὰ τῶν θλιμμένων, γιὰ τὸν ἀγιασμὸ τῶν ἀμαρτωλῶν καί, γενικὰ γιὰ τὸ σωσμὸ ὅλων. Καὶ χαριτωμένοι εἶναι οἱ Μάρτυρες τῆς πίστεως ποὺ μὲ τὸ αἷμά τους ἐσφράγισαν τὴν ὑστάτη θέλησί τους νὰ ζήσουν τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν, οἱ Ὁμολογηταὶ ποὺ δὲν ἐκάμφθησαν μπροστὰ στὶς ἀπειλές, στὶς ἐξορίες, στὶς ταλαιπωρίες καὶ στὰ ποικίλα βάσανά τους γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Κυρίου μας, οἱ ἀσκηταὶ ποὺ κατώρθωσαν ν' ἀπαγκιστρωθοῦν ἀπὸ τὰ βιωτικά, νὰ ἐγκαταλείψουν τίς χαρὲς τοῦ κόσμου καὶ νὰ δαμάσουν τὴ σάρκα μὲ νηστεῖες, προσευχάς, ἀγρυπνίες καὶ ν' ἀποστεωθοῦν γιὰ νὰ ζήσουν μὴ ἀσώματη ἐδῶ ζωὴ χάριν τῆς αἰωνίας, οἱ Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες ποὺ μὲ τὴ φλόγα τῆς πίστεώς των καὶ τὸ μαχαῖρι τῆς ἀκτινοβολούσης ἀρετῆς των ἐγένοντο ὑπόδειγμα βίου, θάρρους, χριστιανικῆς παρησιας, ἀγωνιστικοῦ πνεύματος, καὶ ἐμόχθησαν νὰ γκρεμίσουν τὰ εἰδῶλα, νὰ κόψουν τὰς κεφαλὰς τῆς Λερναίας ὕδρας τῶν αἰρέσεων, νὰ κατοχυρώσουν μὲ δόγματα ἀσείστου θεμελιώσεως τίς οὐράνιες ἀλήθειες τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ δώσουν σχῆμα καὶ μορφὴ στὴ Χριστιανικὴ λατρεία καὶ τόσοι ἄλλοι ἀφανεῖς καὶ γνωστοὶ ἥρωες, ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν τὴν ἐξουσία καὶ τὴ δύναμι νὰ θαυματουργοῦν στὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀρκεῖ νὰ συγκεντρωθῇ ἡ πίστις γιὰ νὰ συμπυκνωθῇ ἡ θαυματοουργοῦσα Χάρις.

«ᾧ γενεὰ ἀπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμᾶς»; Ὑπάρχει ἐνότης πνεύματος στὴν Ἐκκλησία καὶ αἰωνία πηγὴ ποὺ ἀναβλύζει τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξουν διψασμένοι ἄνθρωποι γιὰ νὰ τὴν δεχθοῦν μὲ φόβου Θεοῦ καὶ ταπεινώσει, καί, πρὸ παντός, μὲ τὴν ἀπόλυτη πεποίθησι τῆς δραστηκῆς ἐνεργείας τῆς. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ λατρευτικὲς εἰκόνες, τ' ἀγιάσματα κάτω ἢ δίπλα ἀπὸ τοὺς Ναοὺς, τὰ Ἱερά

λείψανα και σύμβολα, οί ειδικές εὐχές τῶν Ἱερέων και Ἀρχιερέων και πᾶν ὅ,τι συνδέεται ἀμέσως με τὴν ὀρθόδοξο πίστι, γίνεται ἀγωγὸς τῆς θείας Χάριτος, ἄνευ τῆς ὀρατῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ· ἀρκεῖ ἡ θερμὴ πίστις και ἡ ἀγιότης τοῦ βίου μας νὰ τὴν ἐπικαλεσθῆ ἀνάλογα με τὰς περιστάσεις μας. Ἡ παραμικρὰ ἀμβολία στὴν προσευχὴ μας ἀφίνει ἄκαρπο τὸ αἴτημά μας και ματαιώνει τὴν εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ σ' ἐμᾶς. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι μαγικὴ δύναμις καταστροφικῆς μανίας τοῦ Σατανᾶ ποῦ ἐπιζητεῖ ὁ σατανόπληκτος ν' ἀποσπάσῃ γιὰ τὶς πρὸς ἐκεῖνον ἐκδουλεύσεις Του, κατὰ λόγον ἀναγκαϊότητος. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ μέσῳ τῶν ἀγίων του εἶναι δωρεὰ στοὺς ἀξίους δωρεῶν. Δὲν μπορεῖ νὰ μπῆ σὲ ἀμφισβήτησι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, οὔτε νὰ νοηθῆ ποτὲ πῶς ὁ Θεὸς ἐκλείσει και σήμερα τοὺς Οὐρανοὺς ὥστε νὰ μᾶς στερήσῃ τῶν εὐλογιῶν του μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας του ποῦ εἶναι ταμιοῦχος τῆς Χάριτός του. Καὶ εἶναι θλιβερὸ τὸ κατάντημα μιᾶς μερίδος λαοῦ ποῦ ἐγκατέλειψε τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος ζῶντος και ἤνοιξεν ἑαυτῇ λάκκον συντετριμμένον, γιὰ νὰ πίνη τὸ λασπόνερο του. Γιατὶ λασπόνερα εἶναι τὰ φλυτζάνια, τὰ χαρτιά, τὰ τραπεζάκια, τὰ μέντιουμ και οἱ ποικίλες σύγχρονες τῆς ἀπίστου γενεᾶς μας ἀθλιότητες, γιὰ ν' ἀκούεται και πάλιν τὸ αἰῶνιο παράπονο τοῦ Ἰησοῦ: «ὦ γενεὰ ἀπίστος και διστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμᾶς» ;

Ἄπιστος και διστραμμένη ἡ γενεὰ ἡ παλῆα και ἡ σύγχρονος· σὲ μεγαλειότερο βαθμὸ ἡ σύγχρονος, γιὰτὶ εἶναι και σαρκαστικὴ και φοβερὰ αἰσθησιακὴ και καταλυτικὴ και τελείως ἀνεργάτιστος και ὀλωσδιόλου ἀντιπνευματικὴ. Εἶναι γενεὰ ποῦ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸ εὐαγγελικὸ πνεῦμα και περιεφρόνησε τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις. Καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ περιμένα κανεὶς κάποιαν ἠθικὴν ἀντίστασι στὴν ἐπίθεσι τοῦ κακοῦ, ἐκάμφθησαν και ἀφῆκαν πέρασμα στοὺς ἀνθρώπους τοῦ ζόφου. Τοὺς ἐφόβισε τὸ ἀγρίεμα τῶν ματιῶν τοῦ σεληνιασμένου κόσμου· τοὺς ἐδείλιασεν ὁ λασπόδης ὄγκος του· τοὺς ἐπλάνεψε τὸ ἀπατηλὸ σφύριγμά του και δὲν θέλησαν νὰ μείνουν ἡ ἐκλεκτὴ μερίδα τῶν πιστῶν μαχητῶν με τὴν θαυματουργοῦσαν χάριν, τὴν ὁποίαν χορηγεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Κι' ἔγιναν ἕνα κουβάρι με τὸν διστραμμένο κόσμο. Ἐτσι μαζί με τὴν ἀπιστία ἔχουμε και τὴ διαστροφή. Ἡ διαστροφή εἶναι ψυχικὴ ἀνωμαλία, εἶναι πνευματικὴ ἀναπηρία και ἀνικανότης γιὰ μιὰ ὀμαλή, φυσιολογικὴ ζωὴ ὑγιοῦς στὰ μυαλά και στὴν καρδιὰ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχικὴ διαστροφή φέρει και ὀργανικὴ, σωματικὴ διαστροφή. Καὶ οἱ ἀλλεργικὲς καταστάσεις εἶναι εἶδος σεληνιασμοῦ λόγῳ τῆς ἀπουσίας τῆς πίστεως και τοῦ πνευματικοῦ ξεχαρβαλώματος. Τοὺς φταῖνε οἱ Ἐκκλησίες, τοὺς ἐνοχλοῦν οἱ παπάδες, τοὺς ζαλίζει ἡ εὐωδιὰ τοῦ λιβανιοῦ, τοὺς τα-

ράσσουν οί θρησκευτικῆς ψαλμωδίες, τοὺς ἀφαιρεῖ ὕπνο ἢ ἀλήθεια τῆς Κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως. Κι' εἶναι περισσότερο ἐπικίνδunami καὶ ἐπιζήμιοι αὐτοῦ τοῦ εἶδους οἱ σεληνιαζόμενοι, γιατί δὲν ὑπάρχει φάρμακο θεραπείας τῆς ἀρρώστειας των. Γιατί τὰ φαινόμενα αὐτά, φαινόμενα πού προδίδουν σωματικὴ καὶ ψυχικὴν ἀνισορροπία, εἶναι καθαρὸ ἐσωτερικόν, προσωπικὸ πρόβλημα τοῦ ἀρρώστου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ τσακιστῆ μονάχα μὲ τις πληγῆς τοῦ Φαραῶ καὶ νὰ ἐξουθενωθῆ πλήρως γιὰ νὰ αἰσθανθῆ τὴν εὐτέλειά του. Ἀλλιῶς, ὅσο ἔχει σφριγηλότητα σωματικῆ, τὰ μέσα τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου κτήνους καὶ τῆς ἐπιβολῆς ἐπὶ τῶν συνανθρώπων του, αὐτός, σὰν ἄπιστος καὶ διεστραμμένος θὰ ὑλακτῆ ὡς κύων, θὰ λακτίζη ὡς ἡμίονος, θὰ χρεμετίζη ὡς ὁ ἵππος καὶ θὰ κυλιεταὶ στὸ βοῦρκο ὅπως ὁ χοῖρος, κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον. Ἐνα δυστυχεῖ σεληνιαζόμενο τὸν λυπᾶσαι, τὸν βοηθεῖς μετὰ τὴν ἐπιληπτικὴ κρίσι του, τὸν κρατεῖς στὴν κηδεμονία σου ἐκ λόγων φιλανθρωπίας. Τὸν ἄπιστον ὅμως καὶ διεστραμμένο ; Μιὰ ὀλόκληρη γενεὰ πού ἐμαθῆτευσε στὰ πόδια τοιούτων διδασκάλων, πῶς θὰ τὴν σωφρονίσῃς καὶ πῶς θὰ τὴν ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὸ δαίμονα πού τὴν διακατέχει, ἀφοῦ ὄχι μόνον δὲν σὲ προσέχει στὰ λόγια, στὴν ἀγία σου ζωὴ, στὴν ἀνιδιοτελεῖ σου προσπάθεια νὰ τὴν σώσῃς, ἀλλὰ καὶ εἶναι ἔτοιμη νὰ καγχᾷ, ἐὰν δὲν σὲ βρῖση καὶ δὲν σὲ λιθοβολήσῃ ὅπως ἕνας δαμονισμένος, ἕνας μανιακός ; Ὅα τεθῆ ὅμως τέρμα στὴ βασιλεία τῶν ἀπίστων, τῶν διεστραμμένων καὶ τῶν ἀχρείων. Ἡ φράσις τοῦ Ἰησοῦ «ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ; Ἐως πότε ἀνέξομαι ὑμᾶς» ὑπαινίσσεται τὸ ξέσπασμα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας καὶ εὐτυχεῖς ὅσοι ἐξ ἀφορμῆς τῶν λόγων τοῦ Ἰησοῦ μετανοήσουν ἐγκαίρως.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκέρυκος Πρεβέζης

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

«Ἄνθρωπος χοϊκός». Ἔτσι τὸν καλεῖ τὸν σαρκικὸν ἄνθρωπο ἡ Γράφη. Ἐκεῖνον ποῦ δὲν ἀνεγεννήθη, ἀλλὰ ζῆ μέσα στὴν ἁμαρτία. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη φάσις τῆς ζωῆς του, ποῦ ἔρχεται ἐδῶ ὁ κρατούμενος νὰ μᾶς ἐκθέσῃ τὰ αἰσθήματα, τίς σκέψεις καὶ τὰ προβλήματα ποῦ τὸν ἐβασάνιζαν, καὶ τὴ φωτιὰ ποῦ τὸν ἔκαιγε γιὰ τὴν ἱκανοποίησι τῶν πόθων τῆς κοσμικῆς του ζωῆς καὶ τῶν ὑλικῶν ἀπολαύσεων.

Ἄλλ' ὁ χοϊκὸς κάποτε μετεβλήθη, δόξα τῷ Θεῷ. Καὶ τώρα ἔχει τὸν λόγον ὁ πνευματικὸς, ποῦ, μὲ πολλὴ χάρι καὶ ψυχικὴ ζωντάνια, ποῦ δείχνει τὸ θαῦμα τῆς ἀναγεννήσεως, μᾶς ὀμιλεῖ γιὰ τὴ καινούργια ἐν Χριστῷ ζωὴ. Καὶ ἀνακλύπτει τὸ μεγάλο ἐρώτημα. Αὐτὸ τὸ ξύπνημα, αὐτὴ ἡ μεταβολή, αὐτὸ τὸ ζωντάνεμα θὰ μπορούσε νὰ τὸ αἰσθανθῆ ὁ ταλαίπωρος αὐτὸς χοϊκός, ἂν δὲν ἐπάθαινε—ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἡ λέξις—ἀπὸ ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΠΛΗΘΙΑΝ; Ἐγὼ λέγω, ὄχι, καὶ σ' ἐκεῖνον ποῦ ἀμφιβάλλει ἀπαντῶ : «Ἐρχου καὶ ἴδε».

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

(... Ὑπῆρξα κατ' ὄνομα ἄνθρωπος καὶ ἐγώ, μὲ μορφὴν ἀνθρώπου, ἀλλὰ χοϊκοῦ Ἀδαμιαίου. Ἐνας ὑλικὸς μηχανισμὸς, προσκεκολλημένος εἰς τὰ γήινα καὶ ἀποβλέπων πάντοτε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑλικῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἁμαρτωλῶν μου πόθων, τὸ εἶναι μου εἶναι χωσμένο μέσα στὸν Γήινον κοσμικὸν λαβύρινθον καὶ ἀπολαμβάνει μὲ βουλιμίαν καὶ πάθος ὅ,τι προέρχεται ἐκ τῶν κάτω. Ἡμέρα τῆς ἡμέρας καὶ κάτι νέο βλέπω, τὸ ἐπιθυμῶ, ἀγωνίζομαι, τὸ ἐπιτυγχάνω, δὲν σταματῶ, συνεχίζω πάλι τὰ ἴδια καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ὁ πόθος μου δὲν ἐκπληροῦται, ἡ ὕρεξις μου δὲν ἱκανοποιεῖται, τὸ κενὸν τὸ ἐντός μου παραμένει πάντα κενόν. Ὡς παιδίον ποθοῦσα ἐλευθερίαν, ἐπιβολὴν ἐπὶ τῶν ἄλλων συνομηλικῶν μου, ἐνδύματα λαμπρά, καί... σιγά-σιγά ἀποκτῶ τὸ πρῶτο, ἐπιτυγχάνω τὸ δεύτερο, κατακτῶ τὸ τρίτον, κερδίζω τὸ τέταρτον. Μετὰ τὰς κατακτήσεις τῶν ἀνωτέρω μοὶ γεννᾶται ἡ ἐπιθυμία νὰ ζήσω στὴν Ἀθήνα, δὲν μοῦ ἀρέσει πλέον τὸ χωριό. Ἐρχομαι στὴν Πρωτεύουσα, δὲν μὲ ἱκανοποιεῖ πλήρως, θέλω νὰ ταξειδεύσω σὲ μακρινὰς χῶρας. Θέλω... Θέλω... Θέλω ὅλο καὶ θέλω. (Ὅποιον ἄνθρωπον καὶ ἂν ἐρωτήσης, ἐὰν εἶναι χοϊκὸς θὰ ἀπαντήσῃ, δὲν εἶμαι εὐχαριστημένος, δὲν εἶναι ζωὴ αὐτὴ, οὔτε ἓνας, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, δὲν θὰ εἶπῃ εἶμαι καλά, μένω ἱκανοποιημένος). Ἔτσι καὶ ἐγὼ κατὰ τὸ παρελθόν. Εἰς μίαν

περίοδον τῆς ζωῆς μου, οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι μὲ νομίζουν εὐχαριστη-
 μένον, μὲ φαντάζονται γιὰ εὐτυχῆ, ἐγὼ ὅμως ποῦ ξεύρω τί εἶμαι,
 κλαίω ψυχικὰ καὶ βαθύτατα σκεπτόμενος στηρίζω τὴν κεφαλὴν μου
 ἐπὶ τῶν δύο παλαμῶν μου καὶ στενάζω, διατί ; Διότι ποθῶ, ζητῶ,
 μοῦ χρειάζεται κάτι, ποιός νά μοῦ τὸ δώσῃ ; Ὁ Κόσμος ! Ἐμπρὸς
 λοιπὸν εἰς τὰ τοῦ κόσμου....

Προχωρῶ, ἐπιθυμῶ, κατακτῶ, καὶ ὅμως εἶμαι πάντα δυστυ-
 χῆς. Ναι, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, εἶμαι κατὰ πάντα δυστυχῆς, καὶ εἶμαι
 διότι πάντοτε ἐπιθυμῶ, πάντοτε ἐπιδιώκω, δὲν περνάει οὔτε στιγμή
 ποῦ νά εἶμαι ἤσυχος. Θέλω, θέλω, θέλω μὰ νά τὸ βρῶ δὲν εἶναι
 δυνατὸν ἐκεῖνο ποῦ μοῦ χρειάζεται, διότι δὲν γνωρίζω τί εἶναι, δὲν
 τὸ ξεύρω, οὔτε κἂν κατὰ φαντασία τὸ ἔχω συλλάβει, μοῦ εἶναι τε-
 λείως ἄγνωστον. Ἡ νεότης καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πόθων καὶ ἐπι-
 θυμιῶν τῆς, δὲν εἶναι, διότι τὴν ἔχω ζήσει. Ἡ δόξα ; Οὔτε αὐτὸ εἶναι,
 διότι καὶ αὐτὸ τὸ σκαλοπάτι τὸ ἔχω ἀναβῆ. Ὁ πλοῦτος ; Οὔτε αὐτὸ
 εἶναι, διότι ὅσα καὶ ἂν ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος πάντοτε θὰ θέλῃ καὶ
 ἄλλα. Ἡ Ἐπιστήμη ; Αἱ γνώσεις ; Μὰ οὔτε καὶ αὐτὸ εἶναι, διότι
 ποτὲ κανεὶς δὲν θὰ σταματήσει ποῦ νά μὴν θέλῃ καὶ ἄλλα νά γνωρίσῃ.
 Μὰ τί νά εἶναι αὐτό... Δὲν δύναμαι νά τὸ συλλάβω, μοῦ μένει τελείως
 ἄγνωστον... Εἶμαι ἄνθρωπος χοϊκός, ὑλικός, (σάρκα), φρονῶ τὰ
 τοῦ κόσμου καὶ εἶμαι ἐν παντὶ καὶ κατὰ πάντα δυστυχῆς. Τὰ χεῖλη
 μου πάντοτε, ψελλίζουν= Δὲν εἶναι ζωὴ αὐτῆ, ζῶ μέσα στοὺς πόνους
 καὶ στὰ βάσανα, ἄχ, πότε θὰ ἀλλάξουν τὰ πράγματα... Τὰ χρόνια
 κυλοῦν καὶ δυστυχῶς τὰ πράγματα δὲν μεταβάλλονται, ἀλλὰ εἶναι
 κάθε πέρυσι καὶ καλλίτερα, ποῦ λέει τὸ λαϊκὸ γνωμικόν. Ἡ μουν
 παιδί, ἄχ, ἔλεγα, πότε θὰ γίνω ἄνδρας ; γίνομαι ἄνδρας, ἄχ, πότε θὰ
 γίνω οἰκογενειάρχης ; γίνομαι οἰκογενειάρχης, ἄχ, πότε θὰ κάνω
 παιδιά ; κάμνω παιδιά, ἄχ, γιὰ τί τὸ κορίτσι νά μὴν εἶναι ἀγόρι, ἢ τὸ
 ἀγόρι κορίτσι... Ἄχ... Ἄχ... Ἄχ... Ὅλο αὐτὸ τὸ Ἄχ ! Μὲ ἄχ καὶ
 βᾶχ ἦλθα σ' αὐτὸν τὸν τόπο τὴν Φυλακὴ ! Φυλακὴ ! Λέξις ποῦ τρο-
 μάζει, τόπος θλίψεων, πόνου καὶ σκέψεων, καὶ σκέψεων μαύρων
 καὶ ἀπελπιστικῶν ! Εἶμαι ὑπὸ περιορισμόν, δὲν δύναμαι πλέον νά
 τρέχω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, διασκορπίζοντας τὴν περιουσίαν μου, ζῶν
 ἀσώτως... Εἶμαι φυλακισμένος !!! Ἐχω πέσει κάτω ἀπὸ τὴν γέ-
 φυραν τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς, εἶμαι ξαπλωμένος χάμω, οἱ ἄνθρωποι
 περνοῦν ἀπ' ἐπάνω, δὲν εἶναι ὅλοι ἄγνωστοι, εἶναι φίλοι... γνωστοί...
 συγγενεῖς... Ναι, συγγενεῖς, καὶ ἄνθρωποι ποῦ ἔχουν ἰδεῖ καλό...
 Ὅλοι μὰ ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, μορφωμένοι
 καὶ ἀγράμματοι, ὅλοι καγγάζουν εἰρωνικὰ καὶ ὁ καθένας ποῦ δια-
 βαίνει ρίχνει καὶ ἀπὸ ἓνα λιθάρι, ἄλλος μικρὸ καὶ ἄλλος μεγάλο, ἔ-
 καστος κατὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν δυνάμιν του... Τὸ τέλος τοῦ χοϊκοῦ
 ἀνθρώπου ἔχει πλησιάσει, κοίτεται στὴν ἀχυροστρωμνὴ τῆς Φυ-
 λακῆς, ἔρημος, ἐγκαταλελειμμένος, ἡμιθανής... Νά, λέγω στὸν

ἐαυτόν μου, ποῦ εἶναι τὸ κατάντημά σου, σβύνεις, ἐξαφανίζεσαι τελείως, ἀδόξως, ἄχ, καλλίτερα νὰ μὴν ὑπῆρχες ποτέ... Καὶ συνεχίζω σκεπτόμενος... Οἱ ἄνθρωποι μὲ λιθοβολοῦν, ἡ Δικαιοσύνη μὲ κατεδίκασε γιατί ἔσφαλα, διότι ἔκανα κακὸ... καλὰ λοιπὸν ἔκαναν!... Ἄλλὰ λέγω, αὐτοὶ ποῦ μὲ κατεδίκασαν, ἡ ἐκεῖνοι ποῦ ρίπτουν τὸ λιθάρι, ἡ ἐκεῖνοι ποῦ κακολογοῦν δὲν ἔχουν σφάλει, ἡ δὲν σφάλλουν διαπράττοντες ἀδικίας; ἡ ἐὰν ὄχι ὅλοι, οἱ περισσότεροι, ἐὰν οἱ ἴδιοι ἐξετάσουν τὸν ἐαυτόν των, δὲν θὰ εὔρουν ὅτι κάμνουν πολὺ ἄσχημα ποῦ τὰ βάζουν μὲ ἓναν ἄνθρωπον ὁμοίων των, καὶ ἔπρεπε καὶ εἰς τοὺτους, (ἐὰν εἶχαν ἀποκαλυφθῆ τὰ ἀνομήματά των) ἡ θέσις τοῦ ἡμετέρου;... "ὦ! νὰ λέγω τί γίνεται εἰς τὸν κόσμον τῆς ὕλης ποῦ τὸν ἀποτελοῦν ἄνθρωποι χοῖκοί... «Δὲν ὑπάρχει δίκαιος οὐδὲ εἷς, δὲν ὑπάρχει τις ἔχων σύνεσιν, δὲν ὑπάρχει τις ἐκζητῶν τὸν Θεόν. Πάντες ἐξέκλιναν ὁμοῦ ἐξηχρειώθησαν, δὲν ὑπάρχει ὁ πρῶτος ἀγαθόν, δὲν ὑπάρχει οὐδὲ εἷς. Τάφος ἀνεωγμένος εἶναι ὁ λάρουξ αὐτῶν, μὲ τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐλάλουν δόλια, φαρμάκιον ἀσπίδων εἶναι ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν. Τῶν ὁποίων τὸ στόμα γέμει κατάρας καὶ πικρίας. Οἱ πόδες αὐτῶν εἶναι ταχεῖς εἰς τὸ νὰ χύσωσιν αἷμα. Ἐρήμωσις καὶ ταλαιπωρία εἶναι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ ὁδὸν εἰρήνης δὲν ἐγνώρισαν. Δὲν εἶναι φόβος Θεοῦ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν» (Ρωμ. γ', 10-13)... Κατόπιν τοῦ κτυπήματος τοῦ μεγάλου καὶ τρομεροῦ, ἀρχίζω νὰ βυθίζωμαι, καὶ σιγά-σιγά φθάνω εἰς τὸ βάθος τοῦ πελάγους τῆς ἀπελπισίας. Εἶμαι πλέον λέγω τελείως χαμένος, συμπόνια καὶ ἔλεος δὲν ὑπάρχει! "Ἄχ, τρισαθλία ζωή! "Ἀσπλαχνε καὶ ἄκαρδε ἄνθρωπε τοῦ κόσμου! Δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν ἡ ζωή, εἶμαι ἓνα ἄχρηστον κουρέλι....

Τώρα ποῦ βλέπεις στὴν πραγματικότητα τί εἶσαι, τώρα ποῦ ὁμολογεῖς ὅτι εἶσαι ἓνα ἄχρηστο κουρέλι! Τώρα ποῦ ὅλα τὰ στηρίγματα ἔχουν χαθῆ γιὰ σένα, τώρα ἔρχομαι ΕΓΩ! Ἐγὼ ποῦ δὲν εἶναι ἄλλος ἐκτὸς ἐμοῦ, Ἐγὼ ὁ "ΩΝ καὶ ὁ ἮΝ, τὸ Α καὶ τὸ Ω, Ἄρχῆ καὶ Τέλος (Ἀποκ. α', 8). Ναί, εἶσαι κουρέλι, θὰ σὲ λάβω καὶ θὰ σὲ ρίψω εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀκενώτου εὐσπλαγγίας μου, ἀπ' ἐκεῖ θὰ βγῆς πολύτιμο χαρτί, θὰ φέρῃς ἐπάνω σου «τὸ Στέμμα μου, καὶ τὸ ὄνομά μου θὰ εἶναι γραμμένον εἰς ἐσέ». (Ἀποκ. γ', 12). "Ὅλοι σὲ ἐγκατέλειψαν, μὰ ἐγὼ δὲν σὲ ἐγκαταλείπω, διότι πάρα πολὺ σὲ ἀγαπῶ. «Δύναται γυνὴ νὰ λησμονήσῃ τὸ θηλάζον βρέφος αὐτῆς, ὥστε νὰ μὴ ἐλεήσῃ τὸ τέκνον τῆς κοιλίας αὐτῆς; Ἀλλὰ καὶ ἂν αὐταὶ λησμονήσωσιν Ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω σὲ λησμονήσει». (Ἠσ. μθ. 15). Ἄρχισα νὰ συνέρχωμαι ὅταν ἄκουσα αὐτά, ἀλλὰ πάντοτε φοβισμένος, καὶ σιγά-σιγά βγαίνει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς μου ἓνας σπαρακτικὸς ἀναστεναγμὸς, μαζὶ μὲ μιὰ τρεμοσβυσμένη φωνή, ποῦ μόλις ἀκούγεται νὰ λέγῃ: «Ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ! "Ἡμαρτον εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ δὲν εἶμαι ἀξίος

πλέον νά ὀνομασθῶ υἱός σου! Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου» (Λουκ. ιη' 13, ιε' 21, κγ' 42). Ποταμοὶ ρέουν τὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου νύκτα καὶ ἡμέρα. «Ἀπέκαμον ἐν τῷ στεναγμῷ μου, ὄλην τὴν νύκτα λούω τὴν κλίνην μου, μετὰ τὰ δάκρυά μου καταβρέχω τὴν στρωμνὴν μου» (Ψαλμ. ζ', 6). «Ὡς Γερανός, ὡς χελιδών, οὕτω ἐψέλλιζον, ὠδυρόμην ὡς τρυγών, οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἀπέκαμον ἀτενίζοντες εἰς τὰ ἄνω. Καταθλίβομαι, Κύριε, ἀνακούφισόν με» ('Ησ. λη', 14)... 'Ὁ Κύριος δέχεται τοὺς θρήνους καὶ τὰ δάκρυά μου, ὡς ἐδέχθη τῆς μετανουήσεως ἀμαρτωλῆς γυναικὸς (Λουκ. ζ'. 37-38, 47-48), καὶ μοῦ λέγει τὸ Ἅγιόν Του στόμα· «TEKNON ΣΥΓΚΕΧΩΡΗΜΕΝΑΙ ΕΙΝΑΙ ΕΙΣ ΣΕ ΑΙ ΑΜΑΡΤΙΑΙ ΣΟΥ» (Μάρκ. β', 5). 'Ολόκληρον τὸ βάρος τῶν ἀμαρτιῶν μου, σὲ μιὰ στιγμή ἐξηφανίσθη, δὲν με καταπιέζει πλέον, εἶμαι τελείως ἐλεύθερος. «Θέλεις ἐπιστρέψῃ, θέλεις εὐσπλαχνισθῇ ἡμᾶς, θέλεις καταστρέψῃ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, καὶ θέλεις ρίψῃ πάσας τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης», γράφει ὁ Προφήτης Μιχαίας (Κεφ. ζ'. 19). Τὸν ἑαυτὸν μου τὸν αἰσθάνομαι ἀπαλλαγμένον ἀπὸ τὴν πανοῦκλαν τῆς ἀμαρτίας, εἶμαι τελείως ἡσυχος καὶ εἰρηνικός. «Τὸ Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας» (Α' Ἰωάν. α' 7).

Μέγα χάσμα με ἔχει χωρίσει ἀπὸ τὸν παλαιόν μου ἄνθρωπον (Ρωμ. ζ', 6). Εἶμαι κατὰ πάντα νέος. «Ὅθεν ἂν τις εἶναι ἐν Χριστῷ, εἶναι νέον κτίσμα· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθον, ἰδοὺ τὰ πάντα ἐγένανον νέα» (Β' Κορ. ε', 17). Τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας, τοῦ Χοϊκοῦ ὑλικοῦ χώρου τὸν ἐγκατέλειψα. «Ὁ κόσμος ἐσταυρώθη ὡς πρὸς ἐμέ, καὶ ἐγὼ ὡς πρὸς τὸν κόσμον» (Γαλ. ζ', 14). Εὐρίσκομαι ἀκόμα εἰς τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ ἐλεύθερος. «Ὅπου εἶναι τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ', 17). Ζῶ χαρούμενος καὶ εὐτυχισμένος εἰς τὸν νέον κόσμον, μέλος τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. «Διότι ἡμεῖς πάντες διὰ τοῦ ἐνὸς Πνεύματος ἐβαπτίσθημεν εἰς ἓν σῶμα, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι... καὶ σεῖς εἴσθε σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ μέλη κατὰ μέρος» (Α' Κορ. ιβ', 13, 27). Μιὰ ἀκατανόητη μυστηριώδη δύναμις ἔχει ἐργασθῆ καὶ ἐργάζεται ἐντός μου μετὰ τὴν ὑπέροχα ἀποτελέσματα αὐτά, τὴν ζωὴν μου τὴν ἔχει γλυκάνει, εὐρίσκομαι εἰς διαρκὴ ἀγαλλίασιν καὶ χαρὰν. Βρῆκα ἐκεῖνο ποῦ τόσα χρόνια ἀγνοοῦσα, βρῆκα τὸν Χριστόν, ὅστις μοῦ πλήρωσε ὅλα τὰ κενά. «Διότι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, καὶ εἴσθε πλήρεις ἐν αὐτῷ» (Κολ. β', 9—10. Εἰς τὸν νέον κόσμον ποῦ τώρα εὐρίσκομαι, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὅλως διάφοροι ἀπὸ τοὺς πρώτους, εἶναι εὐχαρεῖς, φωτεινοὶ καὶ τὸ σπουδαιότερον ἓνας ἕκαστος ἐξ αὐτῶν, εἶναι ἓνα κομμάτι ἀγάπῃ. Ἐκ τούτου θέλουσι γνωρίσει πάντες ὅτι εἴσθε μαθηταὶ μου, ἐὰν ἔχητε ἀγάπην

πρὸς ἀλλήλους» (Ἰωάν. ιγ', 35). «Διότι ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος εἶναι ἐν πάσῃ ἀγαθοσύνῃ καὶ Δικαιοσίῃ καὶ ἀληθείᾳ» (Ἐφ. ε', 9). Οὐδέποτε κατὰ τὸ ἄθλιόν μου παρελθὼν αἰσθάνθηκα τοιαύτην ἀγάπην, συμπόνιαν, ἐνδιαφέρον καὶ βοήθειαν. «Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ ἦτο μία καὶ οὐδὲ εἷς ἔλεγεν ὅτι εἶναι ἑαυτοῦ τι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, ἀλλ' εἶχον τὰ πάντα κοινά... καὶ χάρις μεγάλη ἦτο ἐπὶ πάντας αὐτούς. Ἐπειδὴ οὐδὲ εἷς ἦτο μετὰξὺ αὐτῶν ἐνδεής» (Πράξ. δ' 32—34).

Αὐτὸ εἶναι πραγματικότης δι' ὅσους ζοῦν καὶ κινοῦνται εἰς τὸν χῶρον ποῦ εὐρίσκονται ἀναγεννηθέντες Χριστιανοί, καὶ ὅχι οἱ φέροντες μόνον καὶ μόνον τὸ ὄνομα (ὅπως πρῶτα ἐγώ). Διὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόσμου τῆς ὕλης, τοῦ χοῦ, τοὺς φυσικούς, εἶναι ὅπως αὐτοὶ νομίζουν, οὐτοπία. Ὁ φυσικὸς ὅμως ἄνθρωπος δὲν δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, διότι εἶναι μωρία εἰς αὐτόν, καὶ δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ αὐτά, διότι πνευματικῶς ἀνακρίνονται» (Α' Κορ. β', 14). Ὡς ἄνθρωποι τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόνου, καὶ ἐγὼ ἔζησα μαζί σας 37 ὀλόκληρα χρόνια καὶ ἔλεγα τὰ ἴδια ποῦ ἐσεῖς διαλογίζεσθε ἤ λέτε. Πόσον μακρὰ ποῦ εἴσθε ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, πόσον οἰκτρῶς ποῦ ἀπατᾶσθε. «Πλανᾶσθε μὴ γνωρίζοντες τὰς Γραφάς, μὴδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ» (Ματθ. κβ' 29). Ἀφυπνισθῆτε, ὑπάρχει ἓνας κόσμος ἀνεξιχνιάστου πλοῦτου καὶ εὐτυχίας, ποῦ δὲν εἶναι μακρὰ ἀπὸ σᾶς, εἶναι πολὺ πλησίον σας, φροντίσετε νὰ βρῆτε τὴν πόρτα διὰ τῆς ὁποίας εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθῃτε εἰς αὐτόν. «Ἐγὼ εἶμαι ἡ θύρα», λέγει ὁ Χριστός, «δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, θέλει σωθῆ, καὶ θέλει εἰσέλθει καὶ ἐξέλθει καὶ θέλει εὐρεῖ βοσκήν» (Ἰωάν. ι' 9). Ὡς πόσον μεγάλη καὶ ἀσύγκριτος διαφορὰ ποῦ ὑπάρχει μετὰξὺ τῶν δύο αὐτῶν κόσμων. Εἶμαι παιδί τοῦ Θεοῦ. «Ὅσοι δὲ ἐδέχθησαν αὐτόν, εἰς αὐτοὺς ἔδωκεν ἐξουσίαν νὰ γίνωσι τέκνα Θεοῦ, εἰς τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ» (Ἰωάν. α', 12), ἀδελφός τοῦ Χριστοῦ, «διότι ὅστις κάμει τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς, αὐτὸς εἶναι ἀδελφός καὶ μήτηρ» (Ματθ. ιβ', 50), καὶ μέλος τῶν εἰς τὸν Κύριον πιστευσάντων. «Οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ πολλοὶ ἐν σῶμα εἰμεθα ἐν Χριστῷ ὁ δὲ καθεὶς μέλη ἀλλήλων» (Ρωμ. ιβ', 5).

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΑΡΙΘΜΟΥΣ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Οἱ Ἑβραῖοι καὶ στίς δυσκολίες δυσανασχετοῦνε
μὰ καὶ στίς εὐεργεσίες ἀγνωμονοῦνε.

“Ὅσο κι’ ἂν λιγοκαρδίζη ὁ λαὸς τῶν Ἑβραίων, ποῦ περιπλανιέται δεξιὰ κι’ ἀριστερὰ καὶ σὲ χῶρες ἔρημες κι’ ἀκατοίκητες· κι’ ὅσο κι’ ἂν ἔχη παραλύσει κυριολεκτικὰ ἀπὸ τίς ἀτελείωτες καὶ ταπλαιπωρημένες περιόδεις του· «καὶ ὠλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ» (Ἀριθ. κα’, 4). “Ὅσο κι’ ἂν ἀδημονῇ, ἐπειδὴ τὸν κυριεύει ὁ φόβος, μήπως πεθάνῃ μέσα στίς ἀπέραντες ἐκεῖνες ἐρημίεις· «ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἀποκτεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ». “Ὅσο καὶ ν’ ἀδημονῇ ἀπὸ τῆ στέρρηση τῶν ἀναγκαιῶν καὶ τῶν ἀπαραίτητων· «ὅτι οὐκ ἔστιν ἄρτος, οὐδὲ ὕδωρ», ἅς εἶναι συγχωρημένος, κι’ ἅς ἔχη τὴ συμπόνια μας.

Στίς δυσκολίες ποῦ τοῦ λαχαίνουνε καὶ σὲ κάθε δύσκολή του περίστασιν, ὁ ἄνθρωπος εἶναι, κατὰ κανόνα σχεδόν, δειλὸς καὶ λιγὸψυχος, κι’ ἐπομένως, ἀπὸ φυσικοῦ του μεμψίμοιρος. Αὐτὸ ὅμως ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ συγχωρέσῃ κανένας στὸ λαὸν αὐτὸν καὶ σ’ ἐκεῖνο ποῦ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ τὸν συμπαθήσῃ εἶναι, ὅταν φανερώνεται ἀχάριστος, κι’ ὅταν μουρμουρίζῃ καὶ κλαμουριάζεται κι’ ὅταν καὶ κατηγορᾷ ἀκόμη καὶ στίς περιστάσεις ποῦ τοῦρχονται τὰ πράγματα εὐνοϊκὰ κι’ ἀπολαμβάνει ἀγαθὰ, καὶ ποῦ δὲν εἶναι εὐχαριστημένος οὔτε σ’ αὐτές. Κατηγορᾷ ὡς κι’ αὐτὴ τὴν οὐράνια καὶ θαυμαστὴ τροφή, ποῦ τοῦστελλε ἀπὸ ψηλά, γιὰ νὰ τὸν οἰκονομήσῃ, ὁ Θεός. Κι’ αὐτὸ λοιπὸν ἀκόμα τὸ θεόσταλτο μάννα ὁ λαὸς τῶν Ἑβραίων τ’ ἀηδιάζει καὶ

τὸ καταφρονᾶ καὶ τὸ ἐξευτελίζει: «Ἡ ψυχὴ ἡμῶν προσώχθισεν ἐν τῷ ἄρτῳ τῷ διακένῳ τούτῳ» (Ἀριθ. κα', 5).

Ἀχαριστία μεγάλη, πολὺ μεγάλη! καὶ ποὺ ἀξίζει γιὰ ποινὴ τὰ φίδια ἐκεῖνα ποὺ τοὺς ἔστειλεν ὁ Θεός, γιὰ νὰ τοὺς τιμωρήσῃ γιὰ τὴν ἀχαριστία τους αὐτὴν: «ἀπέστειλε Κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας καὶ ἔδακνον τὸν λαόν· καὶ ἀπέθανε πολὺς λαὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ». Δίκαια τοὺς ἔστειλε φίδια: κι' ὄχι φίδια ἀπλῶς, ἀλλὰ φίδια ποὺ τοὺς ἐθανάτωναν: γιὰ νὰ καταφᾶνε τὰ «γεννήματα αὐτὰ τῶν ἐχιδνῶν», ποὺ κατασπάραζαν τὴν κοιλία ποὺ τοὺς ἐβάσταξε καὶ τοὺς ἐγέννησε, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀξίζαν νὰ ζοῦνε.

**Φίδι θανάσιμο εἶναι ἡ ἁμαρτία ποὺ γιатρεύθηκε
μὲ τὴν ὕψωση τοῦ χάλκινου φιδιου.**

Δὲν εἶναι τὸ ἴδιο φαρμακερὰ ὅλα τὰ φίδια. Ὅπως ὑπάρχουνε πολλὰ εἶδη ἀπ' αὐτά, παρόμοια καὶ τὰ δόντια τους, ἄλλα εἶναι φαρμακερὰ περισσότερο κι' ἄλλα λιγώτερο. Τὰ φίδια ὅμως ἐκεῖνα, ποὺ ἔστειλεν ὁ Θεός γιὰ τιμωρία τῶν Ἑβραίων ποὺ γογγύζανε τότε μέσα στὴν ἔρημο, ἅμα τοὺς δάγκωναν, πέθαιναν ἀμέσως. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ θεία Γραφὴ τὰ χαρακτηρίζει καὶ τὰ ὀνοματίζει φίδια θανατερά: «Καὶ ἀπέστειλε Κύριος εἰς τὸν λαόν τοὺς ὄφεις: ὄχι τοὺς ὄφεις ἀπλῶς, ἀλλὰ τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας».

Καὶ τέτοιο φίδι εἶναι ἡ ἁμαρτία, φίδι ποὺ θανατώνει. Ὅταν πληγῶνῃ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν νεκρώνει ἀμέσως. Τῆς παίρνει δηλαδὴ τὸ ζωογόνον ἀγέρι τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Κι' αὐτὸ εἶναι ὕπνος θανατερός. Αὐτὸ εἶναι ψυχικὸς θάνατος. Ἔτσι ἡ πρώτη ἁμαρτία, εἶναι τὸ πρῶτον φίδι, ποὺ ἐδάγκωσε τοὺς πρωτόπλαστον κι' ἀμέσως τοὺς ἐθανάτωσε. Κι' ἀλήθευε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ προφητεία τῆς ποινῆς ποὺ τοὺς περίμενε, γιὰ τὴν παράβασή τους. «Ἡ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε» (Γεν. β', 17). Κι' ἔζησαν μὲν

χρόνια πολλά ακόμη ὕστερα ἀπὸ τὴν παρακοή τους, στὴν πραγματικότητα ὅμως τὴν ἴδιαν ἡμέρα πού φάγανε τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ πέθαναν ψυχικά, πού εἶναι ὁ φοβερῶτερος κι' ὀλεθριώτερος θάνατος. Κι' ἐκεῖνο τὸ θανατερὸ καὶ ψυχῶλεθρο φαρμάκι ξεχύθηκε κατόπιν καὶ σ' ὅλο τ' ἀνθρώπινο γένος, σέρνοντας μαζί του καὶ τὸν σωματικὸ θάνατο μαζί με τὸν ψυχικό, γιὰ ὅλην τὴν πανάθλια καὶ δυστυχισμένη γενεὰ τοῦ Ἀδάμ, «ἐν ᾧ πάντες ἡμάρτομεν». Κι' ὁ θάνατος ἐκυριάρχησεν ἐπάνω σ' ὅλους μας καὶ κανεὶς πλέον δὲν εἶναι ἀναμάρτητος κι' ἀθάνατος.

Ὁ Θεὸς ὅμως τότε σπλαγχνίσθηκε τοὺς Ἑβραίους πού πέθαιναν μέσα στὴν ἔρημο. Καὶ σὰν πολυεὐσπλαγχνος πού εἶναι, πρόσταξε τὸν Μωϋσῆ νὰ στήσῃ σ' ἓνα ὕψωμα ἓνα χάλκινο φίδι, πού νὰ τὸ βλέπουνε ὅλοι κι' ἔτσι κάθε φιδοδογκωμένος, βλέποντας ἀπέναντί του τὸ ὑψωμένο αὐτὸ φίδι δὲν πέθαινε. «Καὶ ἐγένετο, ὅταν ἔδακνεν ὄφιν ἄνθρωπον, καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν, καὶ ἔζη» (Ἀριθμ. κα', 9). Κατὰ παρόμοιο δὲ τύπο οἰκονόμησεν ὁ πανοικτίρμονας Θεὸς καὶ τὴ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὀλόκληρου. «Καθὼς ὁ Μωϋσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου» (Ἰωάν. γ', 14).

Καὶ μετ' αὐτὸν ἄριστο τὸ ἐξηγεῖ αὐτὸ ὁ Σεβηριανός. «Ἄλλα εἶναι τὰ φίδια πού δαγκώνουν. Καὶ ἄλλος εἶναι αὐτὸς πού σταυρώνεται ἐξ αἰτίας τους. Τί σημαίνει τὸ αἰνίγμα αὐτό; Τί κρύβει στὴ σκιά του τὸ μυστήριο αὐτό; Καθὼς ἐκεῖ ἄλλα εἶναι τὰ φίδια πού δαγκώνουν, κι' αὐτὸ πού δὲν δαγκώνει καὶ δὲν κτυπᾷ εἶναι καρφωμένο ἐπάνω σ' ἓνα ξύλο, ἔτσι καὶ παρόμοια κι' ὁ ἀναμάρτητος Ἰησοῦς πάσχει καὶ ὑποφέρει, γιὰ ὅλους τοὺς ἄλλους πού πέφτουνε στὴν ἁμαρτία. Γιὰ τὰ φίδια πού δαγκώνουν σταυρώνεται ἓνα φίδι ἄκακο κι' ἄβλαβο. Γιὰ μᾶς πού ὑποκείμεθα στὸ θάνατο προσηλώνεται στὸ σταυρὸ, αὐτὸς πού δὲν ὑπόκειται σ' ἁμαρτία».

Τέτοια εἶναι ἡ σωτήρια Οἰκονομία γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ἀποφασίσθηκε ψηλά, κι' ἐπραγματοποιήθηκεν, ὅταν ἦλθε «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου». Ἔτσι κι' ὁ Σωτήρας μας ὑψώθηκε, σύμφωνα πρὸς τὸν τύπο τοῦ χάλκινου ἐκείνου φιδιοῦ, χωρὶς νάχη οὔτε ἴχνος ἀπὸ τὸ φιδίσιο του δηλητήριο. Ἐμφανίσθηκε ντυμένος με ἀμαρτωλὴ σάρκα αὐτὸς ποὺ δὲν ἐγνώρισε τὴν ἀμαρτία· ὑποτάχθηκε στὴν κατάρρα, αὐτὸς ὁ ὑπερευλογημένος Θεός, ποὺ μᾶς ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὴν κατάρρα. Καὶ μποροῦμε τώρα ἐμεῖς, νὰ στρέψωμε μονάχα, με ἀληθινὴ πίστη, τὰ μάτια μας σ' αὐτόν, καὶ με τὸν τρόπον αὐτὸ λυτρωνόμαστε ἀπὸ τὴν προγονικὴ μας κατάρρα. Μᾶς συγχωριοῦνται οἱ ἀμαρτίες μας, ποὺ τίς σέρνομε μέσα μας, ξεφεύγουμε ἀπὸ τὰ δόντια τῶν φαρμακερῶν φιδιῶν, καὶ σωζόμαστε ἀπὸ τὴν ψυχικὴ μας νέκρωση· «πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται» ('Αριθ. κα', 8).

Οὔτε κι' ἀπὸ τὸ σωματικὸ μας θάνατο, ποὺ μᾶς εἶναι γραπτὸς κι' ἀναπόφευκτος τιμωρούμαστε με τὴν ἔσχατη τιμωρία, ὅταν τελειώσῃ ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μας ὅπως ἔγινε κατόπιν κι' ἀφοῦ γιατρεύθηκαν γιὰ κείνους ποὺ τοὺς δάγκασαν τὰ φίδια μέσα στὴν ἔρημο, ἀλλὰ ἀντίθετα μάλιστα ὠφελοῦμαστε κι' ἀπὸ τὸν θάνατον αὐτόν. Γιατὶ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρία τῆς ἐρήμου μεταφερόμαστε καὶ πηγαίνομε στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Κι' ἀπὸ μιὰ πρόσκαιρη καὶ πολύμοχθη ζωὴ, ἀπὸ τὴν ὁποία λυτρωνόμαστε πηγαίνομε στὴν αἰώνια ἀνάπαυση καὶ στὴν ἀπόλαυση τῆς ἀγέραςτης κι' ἀτέλειωτης μακαριότητας.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
'Οδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

Εἰς μνήμην τῶν δύο Κορυφαίων

**Ο ΑΛΙΕΥΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΨΥΧΩΝ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ
ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΗΣ ΔΑΜΑΣΚΟΥ ΣΥΓΚΛΟΝΙΖΕΙ ΠΑΝΤΟΤΕ
ΟΙ ΣΤΕΝΟΙ ΔΕΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ**

Ἡ ἔννοια τοῦ Μεγάλου Ἐσπερινοῦ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν

Αὐτὲς τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἡ ἑλληνικὴ σκέψις στρέφεται πρὸς τὸν Ἱερὸν Βράχον καὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου ὑψώνεται ὁ περικαλλῆς Παρθενῶν, ὁ ναὸς τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ ὅπου ἀπλώνονται γύρω βράχοι καὶ λόφοι ποὺ τοὺς ἔχει περιβάλει ὁ φωτοστέφανος τῆς αἰωνιότητος. Ὁ Ἄρειος Πάγος ὁ λόφος ποὺ εἶναι συνδεδεμένος τόσον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μὲ τὴν δημοσίαν καὶ θρησκευτικὴν ζωὴν τῶν Ἀθηναίων καὶ ποὺ ἔθεωρεῖτο ἱερὸς καὶ ἀπαραβίαστος τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον συνήρχετο ἡ Βουλὴ μὲ παντοδύναμον ἰσχύϊν καὶ μέλη ποὺ ἐξελέγοντο ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ποὺ συζητοῦσαν τὰ ζητήματα τῆς πόλεως, ἐλάμβανον ἀποφάσεις καὶ ἐδίκάζον πρόσωπα ὑψηλά. Καὶ σὲ ὀλίγη ἀπόστασιν νοτιοδυτικῶς καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως, μεταξύ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν καὶ τοῦ λόφου τῶν Μουσῶν, ἡ Πνύκα ποὺ διετηρήθη ὡς τόπος τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων καὶ ποὺ ἐχρησίμευσε ἀργότερα ὡς τόπος συνελύσεως κατὰ τὴν χειροτονίαν τῶν στρατηγῶν. Πρὸς τοὺς ἱστορικοὺς αὐτοὺς τόπους μὲ τὸν ναὸν τῆς Παλάδος Ἀθηνᾶς ποὺ ἐχτίσθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ Περικλέους στρέφεται ἡ ἑλληνικὴ σκέψις συνδυάζουσα τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ τὴν κατόπιν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ θαύματος τῆς Ἀναστάσεως ἐποχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ μορφὲς τῶν δύο κορυφαίων ἀποστόλων, τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Πέτρου, ποὺ ἐορτάζει τὴν μνήμην τοὺς ὀλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, γίνονται ἕνας συγκλονιστικὸς ἐσωτερικὸς μας κόσμος. Ὁ πρωτόκλητος ταπεινὸς ἀλιεὺς ποὺ ἐξελίχθη σὲ ἀλιεῖα ἀνθρώπων, ὁ Πέτρος, ἀνακινεῖ εἰς τὴν μνήμην μας ἱστορίαν συνδεδεμένην μὲ τὸν βίον τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς τῆς ζωῆς του ἐπὶ τῆς γῆς καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς Ἀναστάσεως ποὺ πρῶτος αὐτὸς ἀντελήφθη τὸν ἀποκυλισμὸν τοῦ λίθου ἀπὸ τὸν θεῖον τάφον καὶ πρῶτον αὐτὸν ἐκάλεσε ὁ Χριστὸς νὰ σπεύσῃ πρὸς συνάντησίν του εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἐνας πολὺμορφος κόσμος ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ Πέτρου καθὼς ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ

ἐγκαταλείποντας τὰ δίχτυα του ἀκολούθησε τὸν μεγάλο Διδάσκαλον. Ἐστάθηκε πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος παρὰ τὸ πλευρόν Του καὶ συνεμερίσθη τὶς περιπέτειες. Ἀθέλγητα ἴσως τὸν ἀπηνήθη κατὰ τὶς τραγικώτερες στιγμῆς εἰς τὸ Πραιτώριον. Ἄλλ' ἢ μετάνοια καὶ τὰ πύρινα καὶ πικρὰ δάκρυα τῆς μετανοίας ἐδημιούργησαν σ' αὐτὸν μιὰ καινούργια ψυχικὴ ἀνάτασι καὶ τὸν συνέδεσαν περισσότερο μὲ τὸν Χριστό. Ἐστάθηκε ἕνας ἀπὸ τοὺς περισσότερον πιστοὺς καὶ ἰδεολόγους μαθητὰς τοῦ Λυτρωτῆ. Δὲν εἶχε λησμονήσει ὅτι αὐτὸς μὲ τὸν Ἰάκωβο καὶ τὸν Ἰωάννην τοὺς υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου παρέστησαν εἰς τὸ θαῦμα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ μαρτυρικὸς θάνατός του κατόπιν, ὕστερα ἀπὸ τὶς θαυματουργικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐνέργειες, ἐπεσφράγισε μιὰ ζωὴ πού προητοίμασε στὸν ἐκ τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Ἄλλὰ ἂν ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἐγνώρισε τὸν Χριστὸν καὶ συνεβάδισε στὸν δρόμο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου του, ὁ ἕτερος τῶν κορυφαίων ἀποστόλων πού ἐορτάζεται, ὁ Παῦλος, εἶναι ἡ βιβλικὴ μορφή με τὴν ὁποίαν θὰ εἶναι συνδεδεμένος ὁλόκληρος ὁ χριστιανισμὸς πού εὐλαβεῖται τὴν μνήμην του καὶ τιμᾷ τὴν ἁγίαν ἀποστολικὴν του προσωπικότητα. Ἔχει δὲ ὅλους ἰδιάζουσα θέσι στὴν χριστιανικὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλλήνου. Ἰουδαῖος αὐτὸς προσχωρήσας εἰς τὸν χριστιανισμὸν κατόπιν τῆς ἀποκαλύψεως ὅτε φῶς ἐξ οὐρανοῦ περιέλαμψεν αἴφνης αὐτὸν καὶ ἤκουσε φωνήν, τὴν φωνὴν τοῦ Ἰησοῦ πού τοῦ ὑπέδειξε τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, ὁ τέως φαρισαῖος τῆς Δαμασκοῦ ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς ἀποκηρύξεώς του ὡς παλαιοῦ ἀνθρώπου καὶ φανατικοῦ διώκτου τοῦ Χριστοῦ ἀπέδειξε τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν του συγγένειαν πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα. Ὑπῆρξεν ὁ ἕνας μετὰ τὸν Πρῶτον, ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν πού ἐμόχθησεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον μαθητὴν τοῦ μεγάλου Διδασκάλου. Διέγνωσε ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὑπῆρξεν ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ πού ἐξελίχθη σὲ εἶδος πίστεως ἀκλονήτου τὴν συνεδύασε μὲ τὸ πνεῦμα τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ φιλοσοφικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Μαθητὴς τοῦ μεγάλου νομοδιδασκάλου, τοῦ Γαμαλιήλ, καὶ γνώστης βαθύς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐστράφηκε πρὸς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῶν πρώτων ἐθνῶν τῆς ἐπιλογῆς του διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ. Μὲ ψυχὴν ἑλληνικὴν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθήσαντας αὐτὸν συνεργάτας του, ὅπως ἡ σεμνὴ καὶ ἀσπίλος ἐξ Ἰκονίου παρθένος Θέκλα καὶ ὅπως ὁ μαθητὴς του ὁ Σίλας καὶ ὁ ἀφωσιωμέ-

νος πιστός του Βαρνάβας. Ἐδοκίμασε πλῆθος ἐξεγέρσεων καὶ ἀναστατώσεων τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ ὄχλου ἐναντίον του. Μολονότι Ἑβραῖος καὶ ὁ Παῦλος καὶ Ἰσραηλίτης καὶ σπέρμα Ἀβραάμ ἐν τούτοις ἐδέχθη πλείστες πληγές καὶ ἐγνώρισε ἐπανειλημένως τὴν φυλακὴ καὶ τὸν θάνατον. Ἐρραβδίσθη καὶ ἐλιθοβολήθη καὶ ἐναυάγησε, ἀντιμετώπισε κινδύνους ἀπὸ ληστές καὶ ἐδεινοπάθησε ἀπὸ λιμόν, δίψαν, νηστείαν, ψυχὸς καὶ γυμνότητα.

Καὶ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὴν Κόρινθον προσεβλήθη καὶ περιῦβρίσθη ἀπὸ μέρους φανατικῶν εἰδωλολατρῶν καὶ ὅταν ἐπέστρεψε εἰς τὴν Ἔφεσον ἀπέστειλε σκληρὰν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Κορινθίους ζητῶν ἰκανοποίησιν, ἡ ὁποία καὶ τοῦ ἐδόθη ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀποβολῆς τοῦ κυριωτέρου παρεκτραπέντος ὑβριστοῦ του. Παρ' ὅλες ὁμως τὶς ἀντιδράσεις ποὺ συναντοῦσε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐδοκίμασε τὴν ἐλαχίστην μείωσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς μαχητικότητός του ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Δὲν ἦταν δὲ μόνον εὐαγγελιστής, κατηχητὴς διδάσκαλος, ἀλλ' ἐμάχετο καὶ ἐναντίον ψευδαδέλφων Ἰουδαίων καὶ νοθευτῶν τοῦ θεοῦ λόγου, ἀψηφῶν κινδύνους, διωγμούς, φυλακίσεις καὶ μόχθους. Αἱ ἐπιστολαὶ του ἰδίως πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἐκκλησίας καὶ πρὸς ἄτομα ἐνίκησαν τὸν κόσμον καὶ ἐθεμελίωσαν ἐπὶ τῶν ἐρείπιῶν του τὸν καινὸν οὐρανὸν καὶ τὴν καινὴν γῆν ποὺ ἐξῆλθε διὰ τὴν κηρύξη. Αἱ διδασκαλαὶ του ἀνεστάτωναν καὶ συνεκλονίζον ταυτοχρόνως κάθε ψυχὴν πρὸς τὴν ὁποίαν ἀπηυθύνοντο. Μιὰ τοιαύτη ἀναστάσις εἰς ἓνα πέρασμά του ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα αἱ διδασκαλαὶ του.

Χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ καμμὴν ταραχὴν ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων προσήχθη εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον εὐθαρσῶς κηρύσσων τὴν ὑπαρξίν τοῦ μόνου καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος παρέμενε μεταξὺ τῶν ἐλλήνων εἰδωλολατρῶν ὡς ὁ ἄγνωστος θεός. Τὸ κήρυγμά του διεπνέετο ἀπὸ θέρμην καὶ εἰλικρίνειαν. Οἱ ἀκροαταὶ του ἐπὶ τοῦ Ἄρειου Πάγου τὸν ἤκουσαν μὲ κατάπληξι καὶ δέος καὶ πολλῶν αἱ συνειδήσεις ἤρχισαν νὰ κλονίζονται. Δὲν ἐδημοκοποῦσε ὁ πρῶην διώκτης τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θρησκείας του· εἶχαν μίαν εἰλικρίνειαν οἱ λόγοι του. Ἦσαν θεόπνευστοι. Ἐπίστεψαν οὐχὶ ὀλίγοι καὶ ἐκ τῶν πρώτων ὁ Διονύσιος, μέλος τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἄρειου Πάγου, ποὺ ἤκουσε μὲ θάμβος τὸν ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν ὅταν ἐκήρυττε ἀπὸ τὸ βῆμα τὸν Ἄγνωστον Θεόν. Ὁ Διονύσιος μὲ τὴν γυναῖκα του τὴν Δάμαριν καὶ μερικοὺς ἄλλους ἐδέχθη ἀπὸ τοὺς πρώτους τὸ δόγμα τῆς νέας θρησκείας καὶ ἐγένετο ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν ἐγκατασταθεὶς παρὰ τοῦ ἰδίου τοῦ Παύλου. Αὐτὴν τὴν προσαγωγὴν

Ἄπ' τοὺς καιροὺς τῶν διωγμῶν

Η ΜΑΡΤΥΣ ΙΟΥΛΙΑΝΗ

Ἡ Ἰουλιανὴ ἦταν μιὰ πολὺ ὁμορφὴ κι' ἀπὸ κάθε ἀποψι χαριτωμένη κόρη. Οἱ γονεῖς της, φανατικοὶ εἰδωλολάτρες, ἔτρεφαν μεγάλα σχέδια γιὰ τὴν ἀποκατάστασί της. Πραγματικά, ὅταν ἤλθε σὲ ἡλικία γάμου, πολλοὶ στάθηκαν ἐκεῖνοι, ποὺ τοὺς ζήτησαν τὸ χέρι της. Ἀλλὰ οἱ γονεῖς τῆς Ἰουλιανῆς τοὺς ἀπέπεμπαν, γιατί εἶχαν στραμμένα τὰ μάτια πρὸ ψηλά. Στὸ τέλος, βρῆκαν τὸν γαμπρό, ποὺ νόμιζαν ὅτι ταίριαζε στὴ θυγατέρα τους. Ἦταν ὁ ἄρχοντας Ἐλεύσιος, ἕνας ἀπὸ τοὺς πρὸ ἐπιφανεῖς ἀνθρώπους μέσα σὲ ὅλη τὴν Ἀντιόχεια.

Ὁ Ἐλεύσιος εἶδε μιὰ μέρα τὴν κρινόπλαστη Ἰουλιανή,

καὶ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑπενθυμίζει καὶ ζωντανεῦει ὁ μεγάλος ἑσπερινὸς ὁ καθιερωμένος νὰ τελεῖται τὸ βράδυ τῆς μνήμης τῶν δύο κορυφαίων ἀποστόλων ἐκεῖ ὅπου σώζεται ἀκόμη ὁ βράχος καὶ ὅπου ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ τοπίου μὲ τὸν λόφο τῶν Νυμφῶν γύρω, στὴν ἀρχαίαν Πνύκα, καὶ τὸν σωζόμενον ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸν τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς ἀναδίδει ἕνα θρησκευτικὸν ἄρωμα. Μιὰ μυσταγωγία χριστιανικὴ ὁ ἑσπερινὸς αὐτὸς μὲ τὸν ἀρχιεπίσκοπο προεξάρχοντα καὶ περιστοιχιούμενον ἀπὸ ἀνωτέρους κληρικούς καὶ ἀπὸ ὀλόκληρον τὸ ἱερατεῖον τῆς πρωτευούσης. Πρὸς αὐτὴν τὴν μυσταγωγίαν στρέφεται καὶ ἐφέτος ἡ ἑλληνικὴ χριστιανικὴ σκέψις, γονατίζει ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ καὶ εἰς τὶς ἀναπεμπόμενες κατὰ τὸν ἑσπερινὸν αὐτὸν εὐχῆς καὶ δεήσεις ὡσὰν νὰ ἀκούη τὴν διδασκαλίαν τοῦ σοφοῦ κήρυκος τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ κορυφαίου Παύλου. Τὸ ἐκθαμβωτικὸ ὄραμα τοῦ δρόμου τῆς Δαμασκοῦ καταυγάζει μὲ ἀκτινοβολία τὴν ψυχὴν ὄλων. Ὡσὰν νὰ δημιουργῆ στὸν ἐσωτερικὸ κόσμον κάθε χριστιανοῦ ἕνα δυνατὸν σεισμόν ὁ σεισμὸς ἐκεῖνος ποὺ ἐδόνησε τὴν φυλακὴν ὅπου κρατούμενοι προσευχότανε ὁ Παῦλος καὶ ὁ μαθητὴς του ὁ Σίλας καὶ τὸ θαῦμα κατόπιν τοῦ δεσμοφύλακος τῆς φυλακῆς ποὺ προσεχώρησε πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἀκολούθησε τὸν ἐκλεκτὸν κορυφαῖον μαθητὴν του. Καὶ μὲ τὸ ὄραμα καὶ τὸν σεισμὸ αὐτὸν τὸν ψυχικὸ ἕνα δοξαστικὸς ὕμνος ἀνέρχεται εἰς τὰ τρέμοντα ἀπὸ θεῖα συγκίνησι χεῖλη ὄλων. Συνοδοιπόροι ὅλοι μὲ τὸν μεγάλον ὀδοιπόρον ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν καὶ μὲ τὸν κορυφαῖον ἐπίσης Πέτρον, κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

έντυπωσιάσθηκε βαθειά από τήν καλλονή της κι' άφοϋ πήρε τις σχετικές πληροφορίες, άποφάσισε νά τήν κάνη γυναικα του.

Οί γονείς της, όταν τούς έγινε ή πρότασις, πέταξαν από τή χαρά τους. Άλλά φαντάζεται κανείς τήν έκπληξι τους, όταν τής άνακοίνωσαν τήν πρότασι του Έλευσίου κι' άκουσαν από τò στόμα της ότι δέν δεχόταν νά τόν παντρευθῆ.

Όπως ήταν έπόμενο, αύτή ή άρνησις τούς έβαλε σέ ύποψία. Φαντάσθηκαν, ότι ή Ίουλιανή έτρεφε αίσθημα γιά κάποιον άλλο και προσπάθησαν νά τής άποσπάσουν τò μυστικό. Άλλά δέν κατώρθωσαν νά μάθουν τίποτε. Γιατί, άπλούστατα, δέν ύπήρχε κανείς τέτοιος σύνδεσμος.

Άλλά, τότε, τί συνέβαινε; Πώς ήταν δυνατόν ή κόρη τους, πού ήταν τόσο λογική κι' ύπάκουη, νά άπορρίπτει ένα γάμο, πού θα τήν έκανε μιá από τις πιό ζηλευτές νύφες τής Άντιόχειας; Μήπως, λοιπόν, τής είχε σαλέψει ό νοϋς ή μήπως τής είχαν κάνει μάγια;

Πιό πολύ από τούς γονείς της, όμως, ύπέφερε ό Έλεύσιος, πού δέν μπορούσε νά τò χωρέσει τò μυαλό του, ότι δέν θα άποχτοϋσε τήν Ίουλιανή. Βέβαιος, ότι στή μέση βρισκόταν κάποιος άλλος άνδρας, έβαλε ανθρώπους νά τήν παρακολουθοϋν, άποφασισμένοι νά τόν βρῆ και νά τόν έξουδετερώσει με κάθε τρόπο. Ποιός μπορούσε νά σταθῆ έμπόδιο στή θέλησι του μέσα στήν Άντιόχεια;

Οί κατάσκοποι δέν άργησαν νά άνακαλύψουν τί συνέβαινε. Κι' αύτò πού συνέβαινε, ήταν κάτι έντελώς άπρόοπτο. Κανείς δέν θα μπορούσε νά τò ύποθέσει. Ή Ίουλιανή είχε γίνει κρυφά χριστιανή. Ή έξήγησις, λοιπόν, τής συμπεριφοράς της ήταν άπλούστατη. Δέν ήθελε νά τήν ένώσουν τά δεσμά του ύμεναίου μ' ένα ειδωλολάτρη. Δέν είχε καμμιά σημασία γι' αύτήν άν ό ύποψήφιος γαμπρός ήταν από τά πρώτα ονόματα μέσα στήν πόλι, άν ένας τέτοιος γάμος θα τής εξασφάλιζε πλούτη και τιμές.

Ό Έλεύσιος κι' οί γονείς της πάσχισαν τότε νά τήν ξεκόψουν από τήν Έκκλησία. Καταλάβαιναν, ότι, τò νά είναι μέλος τής Έκκλησίας, άποτελοϋσε έμπόδιο άξεπέραστο. Μεταχειρίσθηκαν, λοιπόν, κάθε τρόπο. Άλλά δέν άργησαν νά αντιληφθοϋν ότι έπιχειροϋσαν κάτι τò άκατόρθωτο.

Ό πατέρας κι' ή μητέρα της έπεςαν σέ μεγάλη άπόγνωσι. Ό Έλεύσιος, όμως, είδε νά άναποδογυρίζη ή άγάπη του και νά γίνεται άλλο τόσο δυνατό μίσος. Χωρίς, λοιπόν, νά διστάση καθόλου, κατήγγειλε στις ρωμαϊκές άρχές τήν Ίουλιανή, πού τή συνέλαβαν και τήν υπέβαλαν σέ βασανιστήρια.

Ή γενναία κόρη τά υπέμεινε με καρτερία, εύχαριστῶντας

ἀπὸ τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς της τὸν Χριστό, πού τὴν ἀξίωνε νὰ συγκαταριθμηθῆ στοὺς μάρτυρες.

Τὸ πρῶτο ἀπ' αὐτὰ ἦταν ἡ μαστίγωσις. Ὑστερα τῆς ἔβαν στὸ πρόσωπο ἓνα ἀναμμένο σίδερο. Ὁ Ἐλεύσιος, πού παραστεκόταν, ὅταν εἶδε τὴν ὑπέροχη ὄψι της νὰ μεταβάλλεται σὲ ἄμορφη μᾶζα καμμένης σάρκας, φώναξε:

— Φέρτε της τώρα ἓνα κάτοπτρο, γιὰ νὰ θαυμάση τὴν ὁμορφιά της!

Ἡ Ἰουλιανή, λίγο πρὶν λιποθυμίᾳ ἀπὸ τοὺς πόνους, τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Στὴν ἄλλη ζωῆ, τὸ πρόσωπό μου θὰ εἶναι πιὸ ὠραῖο!
Ὅταν συνῆλθε, τὴν πῆραν ἀπὸ τὸ δεσμοτήριον, τὴν πῆγαν σ' ἓνα ἐξοχικὸ μέρος κι' ἐκεῖ ὁ δήμιος τῆς ἔκοψε τὸ κεφάλι. Κατὰ τὸ βράδυ, οἱ χριστιανοὶ ἦλθαν κρυφά, σήκωσαν τὸ λείψανον τῆς ἔνδοξης μάρτυρος καὶ τὸ ἐνταφίασαν.

Ὁ Ἐλεύσιος ἔμεινε ἀμετανόητος γιὰ ὅ,τι εἶχε κάνει. Τὸ συναξάρι τῆς Ἁγίας ἀναφέρει καὶ τὸ δικό του τέλος, πού στάθηκε οἰκτρό.

Κάποτε, σ' ἓνα ταξίδι, πού ἔκανε, τὸ καράβι ναυάγησε, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν πνίγηκε. Κολυμπῶντας, ἔφθασε στὴν ἀκρογιαλιά, πού ἀπείχε ἀρκετά. Ἀφοῦ ἔμεινε ἐκεῖ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ περνοῦσε κανένα καράβι, γιὰ νὰ τὸν ἔπαιρνε, ἀναγκάσθηκε ὕστερα, ἐπειδὴ ἡ πείνα τοῦ θέριζε τὰ σωθικά, νὰ προχωρήσῃ στὸ ἐσωτερικὸ ἐκείνου τοῦ τόπου. Πρὶν φθάσῃ, ὅμως, σὲ κάποιο κοντινὸ χωριό, τὸν βρῆκε στὸν δρόμον ἓνα λιοντάρι καὶ τὸν κατασπάρραξε.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ο ΓΕΡΟ-ΔΑΣΚΑΛΟΣ

(Μάθημα σὲ περίπατο)

(*Αφιερώνεται στους "Ελληνες διδασκάλους*)

Δάσκαλος πὸν μὲ τὴ ξερὴ γραμματικὴ του μόνο,
Δὲν ἔμπαζε σταῖς παιδικαῖς καρδιαῖς τὰ γράμματά του,
Ἐπὶ τὸ φῶς ἐσκόρπιζε μ' ἀγάπη καὶ μὲ πόνο
Μέσα στὸ νοῦ καὶ στὴ ψυχὴ, βγαλμένο ἀπ' τὴν καρδιά του.

Μὲ τοὺς μικροὺς του μαθητὰς κάθε γιορτῆς ἡμέρα,
Στὸν Παρθενῶνα ἐπήγαινε, σταῖς Στήλαις στὸ Θησεῖο,
Ἐδρούσιζε τὰ σπλάγγνα τοὺς μ' ἄλλον καιροῦ ἀγέρα,
Κι' ἄρχιζε ἄλλο μάθημα στ' ἀθάνατο σχολεῖο...

Μιά μέρα, ἕνα δειλινὸ καλοκαιριοῦ δροσάτου,
Διέκοψε τὸ μάθημα, ἐπῆρε τὰ παιδιὰ του
Κ' ἐπήγαινε περίπατο σὲ γέριχο λαγκάδι...
Πὸν ἤσυχα ζευγάρωνε τὸ φῶς μὲ τὸ σκοτάδι...
Σὲ ρίζα δέντρον ἐκάθισαν ἀπάνω κουρασμένοι,
Γύρω, τριγύρω τὰ παιδιὰ καὶ ὁ Γέροντας στὴ μέση,
Σὰν δεντρονλάκια νερόφυτα σ' ἑλῆνὰ μεσογυρομένη,
Πῶχει κουφάνει ὁ καιρὸς κ' εἶν' ἔτοιμη νὰ πέσῃ...

Ἐπὶ τὰ δέντρα ἔπεφτε δροσιάς μαργαριτάρι
Τὸ δάσος ἦταν ἔμμορφο, ἀπὸ πουλιὰ γεμάτο·
Καὶ πεταλοῦδες κάτασπραις χιονίζαν τὸ χορτάρι
Κ' ἐκάνανε τὸ κόκκινο τριαντάφυλλο χιονάτο...
Μὲ τὰ μαλλιά τοὺς ἔπαιξε ἀγέρι μρωμένο,
Στὸ πλάϊ τοὺς ἐμύριζαν ἀγροτικά λουλουδία,
Τὸ πόδι μέσα ἐχώνετο σὲ χόρτο ἀνυψωμένο,
Καὶ χίλι' ἀγνώριστα πουλιὰ ἐφέλγανε τραγουδία.
Ἦταν ἡμέρα ὠμορφη, χαρούμενη, δροσάτη·
Γλυκεῖα τῆς φύσεως γιορτῆ, ἀπὸ Θεοῦ γεμάτη.

Τὴν φύσι ὁ Γέρος κύτταζε γλυκὰ τὴν ἀγιασμένη,
Καθὼς κυττάζει τὸ παιδὶ μαροῦλ' ἀγαπημένη.

Σὰν προσευχή του ἔμοιαζε τὸ κύτταγμά του ἐκεῖνο!
Μήπως δὲν εἶνε προσευχή, ὁπότεν βλέπης κρῖνο,
Βουνάκι, δέντρα καὶ νερά; Βωμὸς ἐκεῖνου εἶναι
"Ὅλα! κί ἀστέρια καὶ βουνά καὶ δάφναις καὶ μυρσίναι.
"Ὅποιος κνττάζει μὲ ματιὰ γεμάτη τοῦ τὴν φύσι,
Προσεύχεται· καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ τὰ γονατίση...

Ἐὶς τὸν ἄνθρωπον ἦταν ἐδνυχής, εὐφραίνετο ἡ καρδιά του·
Κύτταζε πότε τὰ πουλιὰ καὶ πότε τὰ παιδιὰ του...
— Σύρετε, εἶπε παῖξετε· τὰ πόδια μὴ λυπεισθε·
Σταῖς πρασινάδαις τοῦ Θεοῦ χαρούμενα πετάτε·
Ἄνοιξτε τώρα τὰ φτερὰ καὶ σεῖς πουλάκια εἴσθε...
Καὶ κουρασμένα ἔπειτα στὸν γέροντα ἔλατε.
Δὲν πρόφθασε νὰ τοὺς τὸ εἰπῆ κί' αὐτὰ ξευγαρωμένα
Μακρονὰ του βρέθηκαν· πουλιὰ ἀπ' τὸ κλουβὶ βγαλμένα·
Ἐκνηγοῦντο, ἔπαιζαν, ἐμάζευαν λουλούδια·
Κί' ἀκουγε γέλοια καὶ χαρὰς καὶ παιδικὰ τραγοῦδια·
Τοῦ Γέροντος ἄβλεπ' ἡ ματιὰ ὡσὰν νὰ τὰ εὐλογοῦσε
καὶ κάπου, κάπου ἐστέναζε· τὰ χρόνια τους ποθοῦσε.

.....
Σὰν μῆλα κατακόκκινα γυρίσαν κουρασμένα,
Ἄπ' τὸ παιχνίδι τὸ τρελλό, χαρούμενα, ἰδρωμένα,
Τὸ χέρι του τὸ πατρικὸ μ' ἀγάπη τοῦ φιλήσαν
Καὶ στὸν καλὸ τους δάσκαλο τριγύρω ἐκαθῆσαν.
— Ἐπαύσατε, εἶπε, παιδιὰ; — Ναι δάσκαλε· ὥραϊα!
"Ὅλα τ' ἀποκριθήκανε μὲ μιὰ φωνή κ' ἰδέα.
— Ὅμως ἐγὼ κουράσθηκα ὀπίσω τους νὰ τρέχω,
Γιατὶ εἶμαι ἀπ' ὅλα πειὸ μικρὸ καὶ δόναμι δὲν ἔχω.
Ἐὶς τὸν ἄνθρωπον φώναξε, παιδάκι καὶ λουλουῖδι,
Πῶχε στὰ χεῖλη ζάχαρι καὶ στή φωνή τραγοῦδι.
Ἐὶς τὸν δάσκαλον τὸ χεῖμα γλυκὰ στήν ἀγκαλιά του
Κί' ἄσπρα ἐσμίξανε μαλλιὰ μὲ τὰ χρυσὰ μαλλιὰ του·
— Μικρὸ μου, εἶπε μὲ φωνή, πὸν μάννας εἶχε τόνο·
"Ὅποιος σταθῆ δὲν πάει ἐμπρός· ζῆ ὁποιος τρέχει μόνο·
Θὰ κοκκινίσ' ἡ ὄψις σου καὶ θεὰ δυναμώσης
"Ὅταν μονάχα περπατῆς καὶ τὸ κορμὶ φτερώσης!
Καὶ στ' ἄλλα γύρισε παιδιὰ μὲ μάτι ἀκτινοβόλο
— Ἄπ' τὸ βιβλίον τοῦ Θεοῦ, παιδιὰ μου, πειὸ ἀπ' ὅλα
Σὰς ἄρεσε; Σὰς ἔμαθα τ' ἀλφαβητάρι ἐκεῖνο,
Πῶχει ψηφιὰ τὸν οὐρανὸ, τὴ θάλασσα, τὸ κρῖνο...

Κάτω ἀπὸ δέντρο δρόσιζε τ' ἀγέρι τὸ κορμί τους
Καὶ ὠμιλοῦσ' ὁ Γέροντας γιὰ τὸ Θεὸ μαζῆ τους
Ἔλεγε τ' ὄνομα «Θεὸς» τόσο γλυκὰ ἢ φωνὴ του
Ῥσάν νὰ ψέλνανε πουλιά καὶ τὰ παιδι' ἀντικρύ του,
Ἀκίνητα τὸν ἄκουγαν μέ μᾶτια ἀκτινωμένα.
Φύτευε πίστι ὁ Γέροντας στὰ στήθεια τὰ παρθένα!
Ὅμως ὁ Γέρος ψήλωνε, φωσφόριζ' ἢ ματιὰ του
Γίνονταν νειός, δυνάμωνε ἢ ἡμερὴ φωνὴ του,
Τὴν ὥρα πὸν γιὰ τὸ Χριστὸ μιλοῦσε στὰ παιδιὰ του.
Κί ἐκεῖνα ἐθανμάζανε τὴ μεταμόρφωσί του
Καὶ πότε κοκκινίζανε καὶ πότ' ἐκιτρινίζαν
Καὶ μᾶτια γοργοκίνητα σὰν ἄστρα ἐσπινθηρίζαν!
Ἄ, οἱ μεγάλοι μας Σοφοί, πὸν εἶναι στήν Ἀθήνα,
Νὰ τὸν ἰδοῦνε ἤθελα, σ' αὐτὸν νὰ μαθητέπονν,
Ν' ἀκούσουν τὰ μαθήματα τοῦ Γέροντα ἐκεῖνα,
Τὴν τέχνη του τὴν εὐκολὴ καὶ δύσκολη νὰ κλέφουν.
Νὰ ἰδοῦν πῶς ἐδασκάλευσεν ὁ χωρικός ἐκεῖνος...
Εἰς τοὺς ἀγροὺς καλλίτερα μοσχοβολᾷ ὁ κρινοῦς!

Ἐβράδιαζε κί ὁ Γέροντας σηκώθη, πᾶμε τώρα,
εἶπε, παιδιὰ ἐπέρασεν ὀγλήγορα ἢ ὥρα.
Σᾶς περιμένοννε μικρὰ ἀδέλφ' ἀγαπημένα
Τῆς μάννας σας ἢ ἀγκαλιὰ καὶ τὸ βιβλίον ἐμένα.
Δὲν ἐπεράσαμ' ἄσχημα. Ὡ δάσκαλε ἡμέρα
Σὰν τούτῃ δὲν χαρήκαμε ποτέ... εὐμορφότερα!
Ἦτανε τόσο εὐμορφα ἐδῶ...—Γιατὶ τὰ κάλλη
Τῆς μάννας πὸν μᾶς γέννησε δὲν ἔχει μάννα ἄλλη.
Κ' ἔχομε φῦσι σὰν κί αὐτή... Παιδιὰ, μήπως θαρρεῖτε
πῶς τόπο σὰν τὸν τόπο μας, κί ἄλλοῦ θεὰ τὸν βοῆτε;
Ὅμως, ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς τὴν Κυριακὴ τὴν ἄλλη,
Ἄν ἦσθε πάντα φρόνιμα θὰ ξαναθοῦμε πάλι
— Τὴν Κυριακὴ; ὦ, τί χαρά! ἐδῶ θὰ ξαναθοῦμε
Ῥσάν νεράκι, δάσκαλε, τὸ μάθημα θὰ εἰποῦμε...
Κί ἐκίνησαν χαρούμενα, δυὸ δυὸ καὶ τρία τρία
Λουλούδια αὐτὰ κρατοῦσανε στὰ χέρια τους λουλούδια
Κί ἄκουγες γέλοια δροσερὰ κί ἀγγελικὴ εὐθυμία
Καὶ κᾶπου, κᾶπου ψέλνανε ἀρμονικὰ τραγοῦδια.
Ὁ Γέρος μπρὸς ἐπήγαινε καὶ πίσω του ἐκεῖνα,
Μπροστὰ ἢ νύχτα καὶ ἀγῆς κατόπιν ἢ ἀκτίνα!

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ πολιοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Κυρίου Προκοπίου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς, ὅστις μετὰ συγκινήσεως οὐχὶ τυχοῦσης ἀναμνησθεῖται τὰς πρότερον ἡμέρας» ἐν αἷς μικρὸς παῖς, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς μάμμης του, ὠδηγεῖτο εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος, καὶ μετ' ὁμόφωνον ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησι. Συμβουλίου καὶ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Παμπειραικῆς Ἐνώσεως, ἐγένετο τῇ 17ῃ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαΐου ἐ.ἔ. ὁ ἐγκαίνιασμός τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ καὶ περιβλέπτου κορυφαίου Ναοῦ τῆς πόλεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς, τοῦ μνημείου εὐσεβείας τῆς ἡμετέρας γενεᾶς, ἐν Παμπειραικῷ συναγερμῷ εὐσεβείας.

Ὁ νέος Ναὸς τῆς Ἀγ. Τριάδος ἀνηγέρθη ἐν τῷ ἰδίῳ κεντρικῷ τόπῳ τῆς Πειραικῆς γῆς, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ προκατόχου του Καθεδρικοῦ Ναοῦ, ὅστις ἐτάφη εἰς τὰ ἐρείπιά του καὶ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα» κατὰ τὴν ἀποφράδα μεσημβριαν τῆς 17ης Ἰανουαρίου 1944, κατόπιν πρωτοφανοῦς διὰ τὴν πόλιν καὶ λίαν καταστρεπτικοῦ βομβαρδισμοῦ ἀπὸ μέρους τῶν συμμαχικῶν ἀεροπλάνων.

Ὁ καταστραφεὶς Ναὸς ἐθεμελιώθη κατὰ τὸ ἔτος 1839, μετὰ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1834 διάλυσιν τῆς ἱστορικῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος, ἐντελῶς ἀποπερατωθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1841, εἰς τύπον τρικλίτου βασιλικῆς, καὶ καθιερωθεὶς εἰς δόξαν καὶ λατρείαν τοῦ ἐν Τριάδι ἁγίου ἡμῶν Θεοῦ.

Ἡ ἀνοικοδόμησις του, δεκάδας μέτρων πλησίον τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ πολιοῦχου Ἀγ. Σπυρίδωνος, καὶ μάλιστα μεγάλου διὰ τὴν ἐποχὴν του εἰς μέγεθος, μαρτυρεῖ καὶ διατρανώνει τὴν βαθεῖαν πίστιν καὶ εὐλάβειαν τῶν πρώτων οἰκιστῶν τῆς Πειραικῆς πόλεως.

Κατὰ τὸ ἔτος 1899 ἀνεκαινίσθη ὁ Ναός, ὀικοδομήθησαν εὐ-πρόσωπα προπύλαια, κλίμακες μαρμάρينوι καὶ ἐν μαρμάρινον ὁμοίως κωδωνοστάσιον εἰς τὸ μέσον τῶν προπυλαίων, εἰς ἀντικα-

τάστασιν τοῦ παλαιοῦ ἀρχικοῦ ξυλίνου. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1934 ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀλλάσσει διὰ τῆς δημιουργίας δύο κωδωνοστασίων, ἅτινα δὲν κατέπεσαν ἀλλὰ ἔμειναν εὐθύκορφα μετὰ τῶν προπουλαίων μέχρι τοῦ ἔτους 1959.

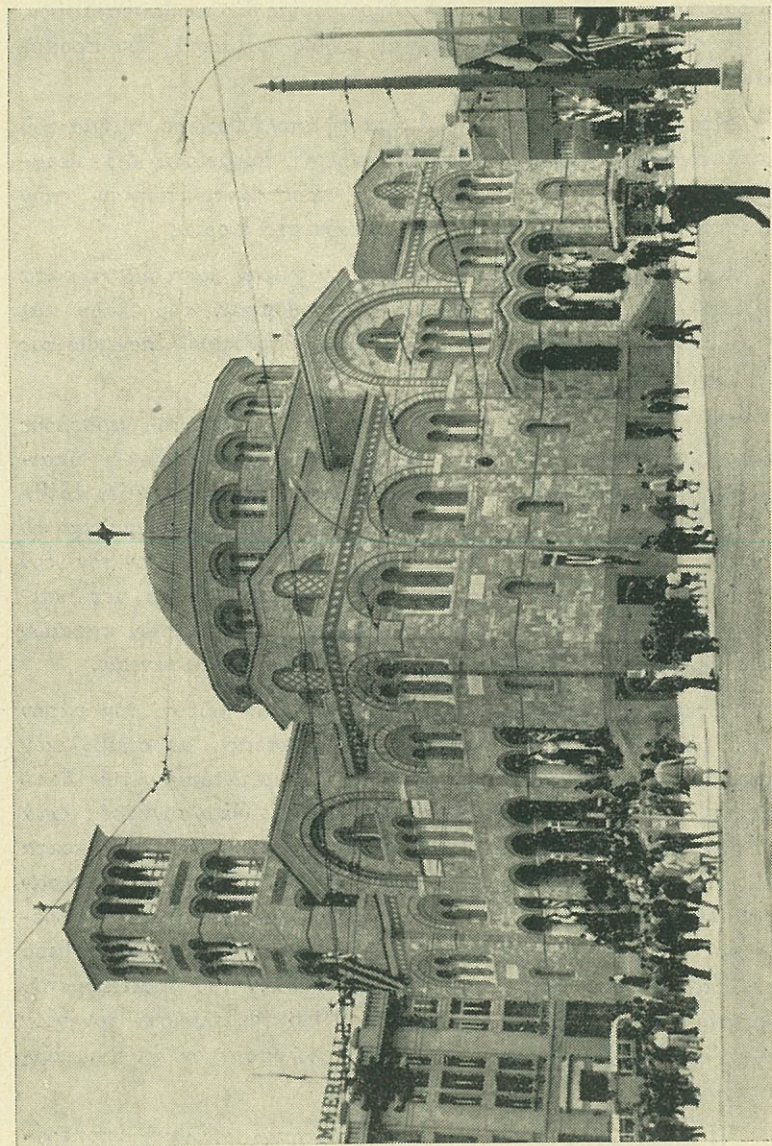
Μετὰ τὸν βομβαρδισμόν καὶ ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει, τμῆμα τοῦ καταστραφέντος Ναοῦ, τὸ μεσαῖον κλίτος, προχείρως διὰ κεραμοσκεποῦς στέγης ἀποκατεστάθη πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν θρησκευτικῶν καὶ λατρευτικῶν ἀναγκῶν τῆς ἐνορίας.

Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πειραιῶς ἔλαβον χώραν κατὰ διαστήματα ἀλλεπάλληλοι συσκέψεις διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναοῦ καὶ ἐξάλειψιν τῶν «τύπων» τοῦ ἐκ τοῦ βαμβαρδισμοῦ ἐπενεχθέντος ὀδυνηροῦ πλήγματος τῆς πόλεως.

Ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθοῦν ἑλληνικὰ χρήματα τοῦ θεοσεβοῦς Πειραιικοῦ Ὁρθοδόξου Λαοῦ, διότι παρὰ τῶν συμμάχων—ὑπαίτιων τῆς καταστροφῆς, καὶ παρὰ τὰς ὑποσχέσεις των—δὲν ἐδόθη οὐδὲ ὀβολός. Ὁμοίως συζητήσεις ἐγένοντο διὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ μέγεθος τοῦ νέου Ναοῦ. Καὶ τοῦτο διότι ἄλλοι ἤθελον τὸν νέον Μητροπολιτικὸν Ναὸν μεγαλύτερον τοῦ παλαιοῦ, ἄλλοι μετ' ἐπιμονῆς ἤθελον ἀπλῆν ἀναστήλωσιν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων παλαιῶν θεμελίων μετὰ τὴν προτέραν εἰς ὕψος καὶ μέγεθος ἐμφάνισιν.

Ἐτεροι διεξεδίκησαν ὀλόκληρον τὸν ἱερὸν χώρον, τὸν τάφον «τοῦ μεγάλου νεκροῦ» ἐλεύθερον διὰ πλατεῖαν, μετὰ συμβολικὸν παρεκκλήσιον. Ἐνῶ τινες ἐπεζήτησαν τὴν μετατόπισιν τοῦ Ναοῦ εἰς τὴν πλατεῖαν Ἱπποδαμείας κ.ο.κ. Ἔως οὗ, Θεία συνάρσει, κατὰ τὸ ἔτος 1950 «ἄνδρες φιλοπόλιδες καὶ φιλόθησκοι» τὰ ἐπίλεκτα μέλη τῆς πειραιϊκῆς κοινωνίας, οἱ ἀριστεῖς τῆς πόλεως, συνέστησαν τὴν «Παμπειραιϊκὴν Ἐνωσιν Ἀναστηλώσεως», ἣτις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Μιλτιάδη Πουρῆ, διὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δωροθέου καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκπονηθέντων σχεδίων τοῦ διακεκριμένου ἀρχιτέκτονος Γεωργίου Νομικοῦ τῷ 1956 ἐθεμελίωσαν τὸν νέον αὐτὸν ὀκταγωνικοῦ τύπου βυζαντινὸν κολοσσὸν ὃν ἀποθαυμάζει «πᾶς ὀφθαλμός».

Ἡ ἀλματώδης δὲ ἀνύψωσις καὶ σύντομος κτιριακὴ ἀποπεράτωσις ὀφείλεται εἰς τὴν ἐν γένει δραστηριότητα τῆς Παμπειραιϊκῆς

Ὁ περικαλλής Ἱ. Νεῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος Πειραιῶς.

Ἐνώσεως, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Θεοκλήτου ἐπὶ ἐννεάμηνον εἴσπραξιν τοῦ εἰς τὴν τιμὴν τῶν εἰσιτηρίων 10 λεωφορειακῶν γραμμῶν τῆς πόλεως τεθέντος ἑνὸς δεκαλέπτου.

Τὸν Μάρτιον τοῦ ἔτους 1959 κατεδαφίσθη τὸ ἐντὸς τῶν ἐρειπίων πρόσκαιρον παρεκκλήσιον καὶ μετεφέρθη εἰς τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ νέου ναοῦ κάτωθι τοῦ γυναικωνίτου.

Τὸν Ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1963 ἐγένετο ἡ εἴσοδος εἰς τὸν ὅλον χώρον τοῦ Ναοῦ καὶ ἐτελέσθη ἡ πρώτη Θεία Λειτουργία τῇ 7-4-63, Κυριακῇ τῶν Βαῶν.

Ὁ ἐγκαινιασμὸς τοῦ νέου Ναοῦ κατ' ἀρχὴν καθωρίσθη διὰ τὴν 12/1/64, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 20ετίας ἀπὸ τῆς 11 Ἰανουαρίου 1944, ἀλλὰ διὰ λόγους προετοιμασίας ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόριστον.

Τῇ ἐπιθυμίᾳ ὅμως τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀγίου Τοποτηρητοῦ, καίτοι πολλαὶ ἐργασίαι ἀκόμῃ ὑπολείπονται, ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπεῖᾳ ἐτελέσθη τῇ 17/5/64.

Μετὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸν ὅλον χώρον τοῦ Ναοῦ διὰ δωρεᾶς εὐσεβῶν Χριστιανῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχεδίων τοῦ Ἀρχιτέκτονος ἐστήθησαν αἱ τρεῖς Ἁγίαι Τράπεζαι, ἐκ μαρμάρου, καὶ ὁ Ναὸς ἐδέχθη τὴν δωρεὰν τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, συνισταμένην εἰς Ἱερὰς Εἰκόνας, μετάλλινα λάβαρα, ἱερὰ εὐαγγέλια καὶ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα.

Μετὰ δὲ τὴν ἀναγγελίαν τῶν ἐγκαινίων ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησ. Συμβουλίου, ὅπερ ἀνέλαβεν ὑπ' εὐθύνην του τὴν ὅλην διεξαγωγὴν τῆς ἱστορικῆς ἱερᾶς τελετῆς, τόσον ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἑορταστικῆς ἐπόψεως, προσεκλήθησαν αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πάντες οἱ ἔργῳ καὶ λόγῳ, οἱ ἐγγύς καὶ οἱ μακρὰν συνδρομηταὶ καὶ φίλοι τῆς ἀνεγέρσεως, καὶ κατ' ἐπιείκειαν οἱ πολέμιοι τῆς ἀνεγέρσεως, οἵτινες διὰ τῶν συνεχῶν δικαστικῶν ἐνοχλήσεων, ἰδιαίτερώς ὑλικῶς ἐζημίωσαν τὸν Ἱ. Ναόν.

Τὸ γεγονός τῶν ἐγκαινίων σχεδὸν πᾶς ὁ πειραιῖκός καὶ ἀθηναῖκός ἡμερήσιος τύπος ἀνήγγειλε ἢ ἐσχολίασεν εἰς περίοπτον θέσιν, διὰ δὲ θυροκολλήσεων εἰς τοὺς Κεντρικοὺς Ναοὺς ἐλάμβανε γινῶσιν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς,

ἐνῶ ἐπίσημον πρόγραμμα καθόριζε λεπτομερῶς τὴν ἑναρξιν καὶ λῆξιν ἐκάστης τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν.

Καθ' ὑπόδειξιν δὲ τοῦ Ἁγίου Τοποτηρητοῦ ἐκλήθησαν ὀκτώ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς διὰ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν τελετὴν καὶ νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν χαρὰν τῆς Πειραικῆς Ἐκκλησίας. Προσῆλθον μόνον δύο Μητροπολιῖται καὶ εἷς βοηθὸς Ἐπίσκοπος.

Τὸ Σάββατον ἑσπέρας 16 Μαΐου περὶ ὥραν 6.30 μ.μ. ἀφοῦ ἐπλύθη καὶ ἐξωτερικῶς ὁ Ναὸς καὶ συνετελέσθησαν ἅπασαι αἱ προετοιμασίαι, ἐν κατανυκτικῇ ἱερᾷ ἀτμοσφαίρᾳ ἐγένετο ἰδίαις χερσίν, ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἁγ. Ὑδρας κ. Προκοπίου ἢ κατάθεσις τῶν Ἁγίων Λειψάνων, ἅτινα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ πολιὸς Ἱεράρχης, ἀνηκόντων εἰς τὸν νεομάρτυρα Ἁγίον Κωνσταντῖνον τὸν ἐξ Ὑδρας, μετὰ τῆς ἐν τῷ Μ. Εὐχολογίῳ διαλαμβανομένης Ἱερᾶς Ἀκολουθίας καὶ ἐπηκολούθησεν ὁ Μ. Ἐσπερινὸς εἰς ὃν περιβεβλημένος τὸν Ἀρχιερατικὸν του μανδύαν ἐχοροστάτησεν ὁ Ἁγ. Τοποτηρητῆς καὶ ἡ λῆξις ἐσημειώθη τὴν 8.30 μ.μ.

Τῇ δὲ Κυριακῇ 17 Μαΐου «ἄρθρου βαθέος» ἀπὸ τῆς 4ης πρωϊνῆς ὥρας, ὁ Ναὸς συνεκέντρωσε τοὺς πρώτους Χριστιανούς ποὺ ἔσπευσαν νὰ εἰσέλθουν διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν θέσιν των.

Μετὰ τοῦ ἱερατείου προσῆλθον οἱ 3 Ἀρχιερεῖς, ἦτοι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κύριος Δαμασκηνός, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κύριος Χριστόφορος καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ κύριος Χρυσόστομος. Τὴν 7.15 ἅπαν τὸ ἱερατεῖον ἐξελθὼν εἰς τὰ προπύλαια, προϋπήντησε τὸν Σεβ. Τοποτηρητὴν, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν κωδῶνων, ὅστις μετὰ δυσκολίας ἔφθασε τὸν διάδρομον, ἕνεκα τῆς συρροῆς τῶν πιστῶν.

Τὴν 7.50' πρωϊνὴν ἐδόθη ἡ ἐντολὴ «ἐξέλθετε» καὶ τὴν 8ην ἐσημειώθη ἡ ἐξοδος τῶν Ἁγίων Λειψάνων, ἅτινα τρεῖς φορές ἐλιτανεύθησαν πέριξ τοῦ Ναοῦ, συνοδείᾳ ἀγῆματος Β. Ναυτικοῦ, τῆς Μουσικῆς τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος, ἥτις τρεῖς εἰς ἐκάστην Λιτάνευσιν ἀνέκρουε τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Ἀπὸ τοῦ στηθέντος βᾶθρου, ἐν ᾧ ἀνέμενε ὁ Ἁγ. Τοποτηρητῆς, τῇ βοηθείᾳ μικροφωνικῆς ἐγκαταστάσεως, ἤλθον εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν

Χριστιανῶν αἱ ἀποστολικαὶ καὶ εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ ὡς καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἱ. Ἀκολουθίας ἕως οὗ ὁ Ἅγιος Τοποτηρητῆς, ὅση αὐτῶ δύναμις, ἐξεφώνησε τὸ «ἄρατε πύλας οἱ Ἄρχοντες ἡμῶν» καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀπήντησεν ὁ ἐν τῷ Ναῶ μόνος εὐρισκόμενος, Γραμματεὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως κ. Ἰγνάτιος.

Ἄμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ πλήθους περὶ τὴν 8.45 π.μ. κατέφθασεν ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, ὅστις ὀρθὸς ἰστάμενος παρηκολούθησεν ἅπασαν τὴν Ἱ. Ἀκολουθίαν τῶν ἐγκαινίων.

Οὕτω διὰ χειρῶν τοῦ βοηθοῦντος τὸν γηραιὸν Ἁγ. Τοποτηρητὴν, Θεοφ. Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ κ. Χρυσοστόμου, ἐγένετο ὁ καθαγιασμὸς τῆς κεντρικῆς Τραπεζῆς μήκους 3 μέτρων καὶ πλάτους 1.80 μ. καὶ ἡ καθιέρωσις αὐτῆς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ «Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Διὰ χειρῶν τοῦ Σεβ. Δρυϊνουπόλεως κ. Χρυστοφόρου ἡ ἀριστερὰ «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου», καὶ διὰ χειρῶν τοῦ Σεβ. Ναυπακτίας κ. Δάμασκηνου ἡ δεξιὰ «εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν δύο πρωτοκορυφαίων Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου», ὡς τὸ Ἐκκλησι. Συμβούλιον ἀπέφασίsen ἐν τῷ ἀπὸ 29/2/64 πρακτικῷ αὐτοῦ.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ τάξις, ἡ εὐλάβεια καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἄνω τῶν 5.000 ἀτόμων, ἅτινα εἰσῆλθον εἰς τὸν Ναὸν καὶ τὰ ὅποια παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν, παραβιάσαντα τὰ προχειρῶς τοποθετηθέντα ἐμπόδια, ἀνῆλθον καὶ εἰς τὸ Β'. πάτωμα τῶν γυναικωνιτῶν.

Δόξα καὶ αἶνος ὑφείλεται πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Κύριον, διότι ἐπήκουσε τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἀνέβαλε τὴν πτώσιν βροχῆς καὶ ἐβοήθησε ὥστε τὰ ἐτοιμασθέντα εἶδη πρώτων βοηθειῶν οὐδὲν νὰ χρησιμοποιηθοῦν.

Μετὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων ἤτις ἔληξε μὲ τὴν κρίσιν Ἁγίῳ Μύρῳ τῶν κίωνων καὶ τῶν πησῶν τοῦ Ναοῦ, ἐπακολούθησεν ἡ Θεία Λειτουργία ὑπὸ τῶν τριῶν Ἀρχιερέων, ἐνῶ ὁ γηραιὸς Τοποτηρητῆς εὕρισκετο παρακολουθῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Βήματι, καὶ τὸν προσήκοντα λόγον ἐξεφώνησεν ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης Φίλιππος Λαυριώτης.

Ἡ Θεία Λειτουργία ἐτελείωσεν εἰς τὰς 11.30 ἐνῶ δι' ὅλης τῆς

ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΕΓΚΑΙΝΙΟΙΣ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

«Μεθ' ἡμέρας ὀκτώ», ἀπὸ τῶν Ἱερῶν Ἐγκαινίων καὶ μὲ τὴν ἀνάμνησιν καὶ συγκίνησιν τῆς ἡμέρας ἐκείνης, γράφω τὰς σκέψεις μου, ἐπὶ τῷ Ἱερῷ γεγονότι.

Εἰς τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς μου βομβοῦν ἀκόμη οἱ λόγοι τῆς Ἱερᾶς Εὐχῆς, οἱ ἐκφωνηθέντες ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος πολιοῦ Ἀρχιερέως, ὅστις «ἐπιθυμία ἐπεθύμησε» ἰδίαις χερσὶν νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸν εἰς τὸ Ὄνομα τῆς Παναγίας Τριάδος ἀνεγερθέντα Μητροπολιτικὸν Ναόν, «φύλαξον αὐτὸν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀσάλευτον καὶ τὸ ἐν αὐτῷ Θυσιαστήριον, Ἅγιον Ἁγίων ἀναδείξον», ὡς καὶ ἡ μυριόστομος κραυγὴ τοῦ χριστεπωνύμου τῆς Πειραιϊκῆς Ἐκκλησίας Πληρώματος «τοῦτον τὸν Οἶκον στερέωσον Κύριε» ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μου προβάλλει ἡ πολυβασανισμένη μορφή τοῦ παραλυτικοῦ τῆς σημερινῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ποῦ ἐπὶ 38 ἔτη κατέκειτο ἐπὶ κλίνης ὀδύνης.

Ἰστάμενος ἐν μέσῳ τοῦ ἐγκαινιασμένου Ναοῦ ἀναλογίζομαι ὅτι :

Α'. Αἶνον καὶ δοξολογίαν ὀφείλομεν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι ἅγιον ἡμῶν Θεόν, Ὅστις κατεδέχθη καὶ «συνεργεῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», «ὀπάσης Δημιουργὸς τῆς κτίσεως», κατεσκεύασε τὸν ἐπίγειον τοῦτον καὶ χειροποίητον Ναόν, τὸν εἰς δόξαν καὶ λατρείαν αὐτοῦ ἀφιερωμένον εἰς τὸν ὅποιον, «πίστει καὶ πόθῳ», «ἐν δσιότητι καὶ δικαιοσύνη», «ἐν ἀφελότητι καρδίας», θὰ προσέρχωνται αἱ γενεαὶ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν «τοῦ ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου», τοῦ λαβεῖν τὴν χάριν διὰ τῶν Ἁγίων Μυστηρίων, «τοῦ ἀπολαῦσαι τῆς Θείας καὶ Ἱερᾶς Λειτουργίας», τοῦ ἰδεῖν καὶ συναντῆσαι τὸν Ἰησοῦν, ὡς καὶ ὁ ἱαθεὶς παράλυτος ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, συνήντησε τὸν μέγαν Εὐεργέτην. Αἶνον καὶ δοξολογίαν διότι «τοῦτον τὸν Οἶκον ὁ Πατὴρ ᾠκοδόμησε, τοῦτον τὸν Οἶκον ὁ Υἱὸς ἐστερέωσε» ἀλλὰ καὶ διότι τοῦτον τὸν Οἶκον, τὸν ὑλικὸν καὶ χειροποίητον, τὸν ὅποιον χεῖρες ἀνθρώπινοι κατεσκευάσαν, «τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἀνεκαίνισε». Ὄντως τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν «ἠγάσσε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ Ὑψιστος». Κατέστησε τὸν Ναόν τοῦτον ἄξιον νὰ ὑποδέχεται καὶ νὰ φιλοξενῇ τοὺς «ἀγίους», δηλαδὴ τοὺς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι εἰσερχόμενοι ἀπὸ

ἡμέρας, παρὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν νεροποντὴν ἄπειρον πλῆθος εὐσεβῶν Χριστιανῶν ἔσπευδε νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἐγκαινιασμὸν τοῦ ἐπιγείου Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ νὰ εὐχηθῇ ὅπως ἀναδειχθῇ ὁ Ναὸς στερεὸς εἰς αἰῶνας, «Χριστόφορος» «Θεοφόρος», «Ἁγιοφόρος», «ἰλαστήριον ἅγιον», «σεμνὸς τοῦ Θεοῦ Λόγος», «Ψυχοτρόφος Ναὸς», «φρέαρ ἅγιον» εἰς δόξαν τῆς Παναγίας Τριάδος καὶ σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

τοῦδε ἐν αὐτῷ, δύνανται ἐν καταλύσει βοηθῆσαι «ἅγιος ὁ Ναός σου θαυμαστός ἐν δικαιοσύνη» καὶ «εἰσελεύσομαι εἰς τὸν ἅγιον Οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς Ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου». Ὅντως «ὁ τὴν σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου τεχνικῶς κατασκευάσας διὰ Μωϋσέως καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ἐγκαινίας αὐτήν, ὁ τῷ σοφῷ Σολομῶντι προστάξας οἰκοδομηθῆσαι Οἶκον περιφανῆ καὶ τοῦτον ἐγκαινίσας τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ τῇ ἐπικαλυψάσῃ αὐτὸν τότε δόξῃ», καὶ τὸν Ναὸν τοῦτον, διὰ τῶν Μαρτυρικῶν ἁγίων Λειψάνων τῶν «δosiώσ και δικαίως και ἀμέμπτως» βιωσάντων ἐπὶ τῆς γῆς, τῷ Θεῷ εὐαρεστησάντων καὶ «σφαιασθέντων ὡσπερ ἄρνες», «διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ», τῆς χρίσεως ἁγίῳ Μύρῳ πάσης τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ «ἐνὸς ἐκάστου κίονος καὶ τοῦ πηνησοῦ», τῆς τοποθετήσεως τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, αὐτοῦ τούτέστιν τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὅστις οὐδέποτε νοεῖται κεχωρισμένως τῆς Θείας αὐτοῦ Διδασκαλίας, τῆς ἐναποθέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ἀρτοφορίου, ἐν ᾧ σαββατίζει διὰ τοῦ Παναγίου Σώματος καὶ τοῦ ζωοποιοῦ Αἵματος καὶ ἐκτάκτως προσφέρεται πρὸς ἁγιασμόν, ὁ «τυθεὶς ὡς πρόβατον διὰ βροτῶν ἀμαρτήματα», καὶ διὰ τῆς ἐπικλήσεως «ἁγίασον τὸν Οἶκον τοῦτον, αἰρέτισον αὐτὸν εἰς κατοικίαν Σῆν, ποιήσον αὐτὸν σκῆνωμα δόξης Σου», ὁ Ὑψιστος ἠγίασε καὶ ὡς ὁ 12ετής Ἰησοῦς πρὸς τοὺς ζητούντας αὐτὸν «ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ τοῖς γνωστοῖς», ἐν τῷ Ναῷ εὐρισκόμενος ἀπήνησε «οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Πατρὸς μου δεῖ εἶναι με» ; κατέστησεν αὐτὸν «Οἶκον Πατρὸς», Οἶκον μὲ ἐνοικον τὸν Χριστὸν «σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι», Οἶκον ἅγιον, ἐν ᾧ κατοικεῖ «πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος».

Δόξαν καὶ αἶνον ὀφείλομεν διότι προσιτὸν κατέστησε πᾶσιν ἡμῖν τὸν Ἅγιον Ναὸν του, ἐν τῷ ὁποίῳ «ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ» δυνάμεθα δεήσεις καὶ ἱκεσίας τῇ εὐσπλαγχνίᾳ του νὰ προσάγωμεν, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως διενεργήσωμεν ἱερὰν ἀποδημίαν ἵνα προσκυνήσωμεν τὸν ἅγιον Ναὸν του, ὡς μὲ νοσταλγίαν καὶ περιποθῆτως ἐπεθύμει ὁ ἱερός ψαλμῶδός, λέγων «πότε ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ». Διότι ἐν αὐτῷ εἰς κάθε θεϊαν λειτουργίαν θὰ πραγματοποιηῖται «θεοφάνεια» καὶ αἰσθητὴ παρουσία τοῦ Μεγάλου Θεοῦ, «τοῦ εἰσακούειν τῆς προσευχῆς» τῶν δούλων αὐτοῦ, τῶν κατοικούντων ἐν τῇ πόλει καὶ ἐνορίᾳ ταύτῃ. Ἄλλά,

Β'. καὶ τὴν χαρὰν ἡμῶν δὲν ἀποκρύπτομεν «ἐν χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ ἀγγέλλομεν Ὑμῖν ὅτι ὁ ἐγκαινισμὸς τοῦ περιτύστου ὠρίσθη», ἔγραψεν ἡ πρὸς τὸν εὐσεβόφρονα πειραικὸν Λαὸν πρόσκλησις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.

Χαρά, διότι ὁ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίῳ καὶ Ἀδιαιρέτῳ Τριάδος καθιερωθεὶς Ἱερός Ναός εἶναι ὁ ἀπὸ νεκρὸς ἀναστῆθεις. Ποῖος ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς συμπολίτας Πειραιεῖς δὲν ἔχυσε δάκρυα πικρὰ πρὸ τοῦ σεπτοῦ σκηνους, τοῦ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, εἰς ἐρείπια κατακειμένου παλαιοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ κατὰ τὴν ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν τοῦ μεγάλου,

πολυαιμάκτου καὶ καταστρεπτικοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1944 ;

Χαρά, διότι μετὰ ἀπὸ 20 ἔτη ἐκ τοῦ τάφου ἀνεδύθη καὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων ἐξεπήδησε καὶ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πεφιλημένης ἡμῶν Πόλεως ἀνυψώθη, ὄχι ἀπλοῦς ἐνοριακὸς ἀλλὰ τῆς παμπειραϊκῆς εὐσεβείας ὁ ναός, ὁ «πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς», «ὁ πρῶτος τῇ τάξει», ὁ ἄξιος «λαβεῖν τὰ πρωτοτόκια», ὁ κατὰ πάντα ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὴν λεπτὴν Μητροπολιτικὴν αὐτοῦ προσωυμίαν, καὶ μάλιστα πλησίον τοῦ φυσικοῦ Λιμένος, τοῦ πρώτου τῆς ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

Χαρά, διὰ τὴν δημιουργίαν νέου πνευματικοῦ Λιμένος, ὡς τὸν ἔχαρκτηρίσειεν ἡ ἱερὰ τῶν Ἑγκαίνιων εὐχή· «κατάστησον αὐτὸν λυμένα χειμαζομένων, ἱατρείον παθῶν, καταφυγὴν ἀσθενῶν, δαιμόνων φυγαδευτήριον, ἐν τῷ εἶναι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεωγμένους ἐπ' αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ τὰ ὠτά σου προσέχοντα εἰς τὴν δέησιν τῶν ἐν φόβῳ καὶ εὐλαβείᾳ ἐν αὐτῷ εἰσιόντων».

Λιμὴν, ἴνα πρὸς αὐτὸν προσέρχωνται οἱ «περιστάσει καὶ θλίψει καὶ ἀνάγκαις, ἐν ζάλαις, ἐν λύπαις, βιωτικοῖς κύμασι καὶ κακώσεσι τοῦ βίου» καὶ ὡς ἡ διατηρηθεῖσα ἄνω τῶν Προφυλαίων τοῦ καταστραφέντος Ναοῦ ἀνέγραφε ἐπιγραφή «δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς», ὅλοι «οἱ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις περιπεσόντες» οἱ μακρὰν τῆς χάριτος εὐρισκόμενοι, οἱ περιπεσόντες «εἰς τοὺς ληστὰς» καὶ τετραυματισμένοι εἰς αὐτὸν θὰ καταφεύγουν διὰ νὰ εὐρίσκουν τὴν ἀνάστασιν καὶ ζωὴν καὶ σωτηρίαν ὑπὸ τὴν κραταιὰν σκέπην τοῦ Παντοκράτορος.

Λιμὴν καὶ Κολυμβήθρα νέα τοῦ Σιλωάμ, εἰς ἣν τὸ πλῆθος τῶν ἐσθευνόντων, ᾧ δὴποτε—κατέχονται πνευματικῶ—νοσήματι θὰ θεραπεύωνται. Διότι εἰς αὐτὴν, οὐχὶ «ὁ πρῶτος ἐμβάς» ἀλλὰ πάντες θὰ λαμβάνουν ἄφεισιν καὶ πνευματικὴν ὑγείαν, διότι οὐχὶ «ἄγγελος κατὰ καιρὸν τῆς ταράσσει τὸ ὕδωρ» ἀλλὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ Χάρις, μετὰ τὸ στόμα καὶ τὴν Δεξιὰν τοῦ Λειτουργοῦ τῶν Ἁγίων Μυστηρίων. Καὶ ἡ χαρὰ ἡμῶν εὐρίσκει τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς μετὰ τὴν ἀπονομήν,

Γ'. τιμῆς καὶ ἐπαίνου εἰς οὓς ἀνήκει. Εἰς ἐκείνους τοὺς εὐγενεῖς καὶ εὐσεβεῖς Πειραιεῖς, οἱ ὅποιοι συμπροσεύχονται μετ' ἡμῶν τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ οἱ ὅποιοι, ὡς εἶναι γνωστὸν, παρὰ τὰς πεισματώδεις καὶ λυσσαλέας ἀντιδράσεις τῶν ἰσχυρῶν τῶν τότε ἡμερῶν, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπέισθησαν νὰ ἀποχωρισθοῦν τοῦ προσφιλοῦς των νεκροῦ, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου ἐβαπτίσθησαν, ἠύλογήθησαν καὶ ἠγιάσθησαν καὶ ἐνυμφεύθησαν καὶ ἐκήδευσαν πεφιλημένα των πρόσωπα, ἕως οὗ ἀνήγειραν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων πρόσκαιρον παράπηγμα καὶ μετ' αὐτό, ὄχι μικρὸν καὶ συμβολικὸν ὄχι ναΐδριον εἰς ἀνάμνησιν, ἀλλὰ τὸ τιτάνειον, τὸ γιγάντειον αὐτὸ ἔργον, τὸν λαμπρὸν αὐτὸν κολοσσόν, τὸν περιβλεπτον, τὸν καλλιμάρμαρον, τὸν ἐπιβλητικόν, τὸν καλαισθητικῶς κεκοσμημένον, τὸν «ῶραϊον εἰς ὄρασιν», τὸν

ἔξοχον «εἰς εἶδος καὶ κάλλος», τὸν ἀξιοθαύμαστον Μητροπολιτικὸν Ναόν, ὀκταγωνικοῦ τύπου καὶ σχήματος ἀκραιφνῶς βυζαντινοῦ, τὸν ἀπαραίτητον εἰς μέγεθος διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς Πόλεως, τὸ διὰ πολλοῦς «σύγχρονον θαῦμα».

Πολλὰ χρήματα ἔδαπανήθησαν. Ἐκ τῶν πρὸ πενταετίας περίπου, ὑπ' ἄλλων εἰσπραττομένου, δυστυχῶς, δεκαλέπτου μέχρι καὶ τῆς μικροτέρας χρηματικῆς δωρεᾶς τοῦ «διλέπτου» τοῦ πτωχοῦ, ὅλα τὰ εἰσπραχθέντα ἔδαπανήθησαν. Καὶ ὁ παράλυτος ἀνεσηκώθη. Καὶ ὁ νεκρὸς ἀπὸ 20 ἐτῶν ἀνέστη. Ἔχει ὁμως ἀνάγκας. Χρειάζεται ἱμάτιον, ἵνα παρουσιασθῆ «ἱματισμένος».

Καὶ μετὰ τὸν ἔπαινον πρὸς τὴν παμπειραϊκὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν χαρὰν, ἐπακολουθεῖ ἡ ἔκκλησις συνδρομῆς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπενδύσεως αὐτοῦ.

Τὸ δάπεδον, αἱ κλίμακες, ἡ θέρμανσις, τὸ Τέμπλον, Θρόνος, Ἀναλόγια, Στασίδια, Ἄμβων, πολυέλαιος, Ἄγιογράφισι ἀναμένουν τὴν σειρὰν των. Ὁ Ναὸς ἐγκαινιάσθη ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσε. Καὶ πρέπει νὰ ὀλοκληρωθῆ εἰς τὰς ἡμέρας μας. Διὰ νὰ εἶναι εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τὸ αἰώνιον δείγμα τῶν ἰδανικῶν καὶ τῆς εὐσεβείας τῆς ἡμετέρας γενεᾶς.

Εὐξασθε ὅπως ὁ ἐγκαινισθεὶς ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν Ἅγιος Ναὸς τῆς Τρισηλίου Θεότητος, χάριτι θεῖα, ἀναδειχθῆ στερεὸς τε καὶ ἀσινῆς καὶ αἰώνιος, «κατοικητήριον Θεοῦ», «φωτοφόρος οἶκος», «ἀγιαστήριον ψυχῶν», «οἶκος πνευματικός», «ἐργαστήριον ἀγίων», ὅπως ὑπηρετῆται ἀπὸ ἀξίους καὶ φοβουμένους τὸν Θεὸν Ἱερεῖς, ὅπως πληροῦται ἀπὸ «φωτόμορφα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας» σπεύδοντα εἰς λατρείαν τοῦ Μεγάλου Θεοῦ εἰς «δόξαν, τιμὴν καὶ προσκύνησιν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

Πρωτοπρ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

Τύποις : Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα — ΤΣΙΡΩΝΗ — Τηλ. 533.805

Ἐπιθῆνος Τυπογραφείου: Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασωνίδου 22, Σούρμενα

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Τ.Α.Κ.Ε.)

Τμήμα Παροχῶν

Ἐν Ἀθήναις τῆς 28ῆς Μαΐου 1964

Ἀριθ. Πρωτ. 6956

Ἀριθ. Ἐγκ. 30

Ε.Λ.

Περὶληψις: «Περὶ καθορισμοῦ τοῦ καταβλητέου ποσοῦ ἐπιδόματος Ἀεροθεραπείας-Λουτροθεραπείας εἰς συνταξιούχους τοῦ ΤΑΚΕ διὰ τὸ ἔτος 1964».

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ

Π ρ ὸ ς

- 1) Τὰς Διευθύνσεις Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ Ὑγειονομικὴν καὶ Ἄπαντα τὰ Τμήματα, Γραφεῖα καὶ Ὑπηρεσίας τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.
- 2) Ἄπαντα τὰ Τοπικὰ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ ἡμετέρου Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ληφθείσης κατὰ τὴν Συνεδριᾶν αὐτοῦ τῆς ΣΤ'/26-5-1964, τὸ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 18 παρ. 3 ἐδάφ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ ΤΑΚΕ (Φ.Ε.Κ. 29/21-1-58 τεύχος Β') προβλεπόμενον καὶ καταβλητέον εἰς τοὺς δικαιοῦχους συνταξιούχους καὶ τὰς συνταξιοδοτούμενας ὀρφανικὰς οἰκογενεῖας ὁμοῦ μετὰ τῆς συντάξεως τοῦ μηνὸς Ἰουλίου 1964 ἔτους ἕκτακτον ἐπίδομα Ἀεροθεραπείας-Λουτροθεραπείας, καθωρίσθη εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 350 κατ' ἀνώτατον ὅριον δι' ἕκαστον συνταξιούχον καὶ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ σύνταξις τούτων δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸ ὡς ἄνω ποσόν, ἄλλως—εἰς ἃς περιπτώσεις ἡ καταβαλλομένη σύνταξις μετὰ τῶν πάσης φύσεως ἐπιδομάτων εἶναι κατωτέρα τῶν 350 δραχμῶν—τὸ καταβλητέον ἐπίδομα διὰ Λουτροθεραπείαν ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσόν καὶ ἡ σύνταξις.

Ἐπάναγες κρίνομεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὅπως ὑπεθυμίσωμεν ὅτι καὶ κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος, δηλ. ὅτι τοῦ ὡς ἄνω ἐπιδόματος δικαιοῦνται οἱ πάσης φύσεως συνταξιούχοι, οἱ συνταξιοδοτηθέντες μέχρι τῆς 31-12-1963, ἐξαιρέσει δηλ. ἐκείνων, ὧν ἡ σύνταξις ἤρξατο ἀπὸ 1-1-64, οἵτινες θὰ δικαιοῦνται τοῦ ἐπιδόματος κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1965.

Τοῦ ὡς ἄνω ἐπιδόματος δὲν δικαιοῦνται :

α) οἱ λαμβάνοντες τὸ προσωποπαγὲς βοήθημα, διότι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, κοινοποιηθεῖσαν ὑμῖν διὰ τῆς ὑπ' ἀρ.

55/1959 έγκυκλίου ήμῶν, τὸ προσωποπαγές βόηθημα δὲν εἶναι σύνταξις, τὸ δὲ ἐπίδομα λουτροθεραπείας καταβάλλεται μόνον εἰς τοὺς συνταξιούχους καὶ

β) αἱ συνταξιοδοτούμεναι βάσει τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ TAKE, ὡς τοῦτο συνεπληρώθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 81455/28-8-1962.

Πρὸς ἀποτροπὴν συγχύσεως σημειοῦμεν τοὺς λαμβάνοντας προσωποπαγές βόηθημα, ὡς καὶ τὰς χήρας πρεσβυτέρας τῆς ὡς ἄνω κατηγορίας, ὅτινες δὲν δικαιοῦνται τοῦ ὡς ἄνω ἐπιδόματος : Παπαζαφείρης Θεόκλητος, Χρυσανθακόπουλος Γρηγόριος, Δημητρίου Γρηγόριος Ἴ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, Παπαδημητρίου Σταῦρος Ἴ. Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, Παπαπαναγιώτου Κωνσταντῖνος Ἴ. Μητροπόλεως Ρόδου, Παπαγεωργίου Ἀγαθάγγελος Κεντρικοῦ TAKE, Σγούρα Ξανθίπη Ἴ. Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, Παχιοῦ Μαρία Ἴ. Μητροπόλεως Δημητριάδος, Κρανιώτου Ἀρετὴ Ἴ. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος, Παπανικολάου Μαρία Ἴ. Μητροπόλεως Πατρῶν καὶ Καραγιάννη Βασιλικὴ Κεντρικοῦ TAKE.

Ἡ καταβολὴ τοῦ ἐπιδόματος Λουτροθεραπείας-Ἀεροθεραπείας θὰ γίνῃ ὁμοῦ μετὰ τῆς συντάξεως τοῦ μηνὸς Ἰουλίου 1964 διὰ καταθέσεως ὑπὸ τοῦ δικαιούχου τῆς ἐν τῷ συνταξιοδοτικῷ Βιβλιαρίῳ εἰδικῆς ἀποδείξεως (ὑπ' ἀριθ. 24) ὑποκειμένης εἰς χαρτοσήμανσιν 11 % ἢ 1,10 % ἢ ἄξια τοῦ ὁποίου θὰ ἀποδοθῇ ὡς καὶ τοῦ χαρτοσήμου τῶν συντάξεων.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
Καθηγ. Π. ΣΤΕΡΙΩΤΗΣ

Π Γ Ν Α Ξ

Ἐμφαίνον τοὺς λαβόντας σύνταξιν κατὰ μῆνα Μάϊου 1964

α/α	Ὄνοματεπώνυμον	Μισθολογικὴ κατηγορία	Συντάξιμα ἔτη	Ποσὸν συντάξεως	ἐφ' ἅπαξ	Μητρόπολις
1	Μακρυγιάννη Πρεσβεία	Γ'	11	527	15554	Θεσσαλιώτιδος
2	Ζαχαριουδάκη Πελαγία	Δ'	31	639	22120	Γορτύνης
3	Παπακωνσταντίνου Ἰωάν.	Δ'	34	1003	21931	Καρύστης
4	Δημούδης Δημιοσθένης	Δ'	30	851	23140	Φιλίππων
5	Δεκαβούλας Γεώργιος	Δ'	32	927	23140	Σύρου
6	Τζερεφός Γερμανός	Α'	28	1154	39269	Ἀθηνῶν
7	Καμπύρη Ὀλγα	Δ'	26	604	20354	Θεσσαλιώτιδος
8	Ἀγάθου Μαρία	Δ'	32	658	22574	Κερκίρας
9	Παπαδήμου Καλλιόπη	Δ'	27	656	21991	Ναυπακτίας
10	Κωτσέλης Ἰωάννης	Δ'		725	23140	Ἀθηνῶν
11	Ἀράπης Νικόλαος	Δ'	33	965	21513	Πειραιῶς

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμ. Μείντανᾶν Χρῆστον, Ἀράχωβαν Αἰγίου. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας ὑποδείξει τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας.— Αἰδεσιμ. Ἀντωνίου Νικόλαον, Μακρακώμην Φθιώτιδος. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Αἰδεσιμ. Ἀμπράζην Ἀπόστολον, Αἰγάνη Λαρίσης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Αἰδεσιμ. Σαγρῆν Ταξιάρχην, ἐφημ. Στενημάχου Ναούσης. Ἐστάλησαν ζητηθέντα τεύχη.— Αἰδεσιμ. Γιαλελῆν Νικόλαον Νικολέττα Αἰγίου. Ἐγένετο ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας μερίμνη Ἱερᾶς Μητροπόλεώς σας.— Αἰδεσιμ. Μπάρδην Ἀθαν., Καστάνιτσαν Κυνουρίας. Ἐνεγράφητε καὶ ἀποστέλλομεν εἰς ὑμᾶς τὰ τεύχη τοῦ τρέχοντος ἔτους καὶ φύλλα τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ παρελθόντος ἔτους.— Αἰδεσιμ. Ποζιόπουλον Γεώργιον, Καστανιὰν Καρδίτης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Ἱερὰν Μητροπόλιν Χαλκίδος. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πληροφοριακὴν ἀπάντησιν.— Αἰδεσιμ. Στυλιανὸν Μακρῆν, Στενιές Ἄνδρου. Ἐγένετο ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Πρεσβυτέρων Μαρούλαν Σ. Μαργκοῦ. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ τεύχη ἀπὸ 1-1-64, διὰ τὰ ὁποῖα οὐδὲν ὀφείλετε.— Αἰδεσιμ. Βήτταν Νικόλαον, Γαρδίκιον Ὀμιλίων Φθιώτιδος. Σᾶς ἐνεγράψαμεν καὶ ἀπετείλαμεν τὰ τεύχη ἀπὸ 1-1-62 ἕως νῦν τοῦ «Ἐφημερίου» καὶ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ἀπὸ 1-1-63 ἕως νῦν. Πᾶσαι αἱ μεταβολαὶ εἰς τὰς διεύθυνσεις τῶν ἐφημερίων γίνονται βάσει τῶν ἀνὰ τρίμηνον καταστάσεων μεταβολῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τὰς ὁποίας λαμβάνομεν συμπληρωμένους, καὶ βάσει τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐφημερίων. Τὸ ὄνομά σας δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐν λόγῳ καταστάσεις τῶν τελευταίων ἐτῶν.— Ἱερὰν Μητροπόλιν Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας. Ἐπιβεβαιούμεν τὸ γεγονός ὅτι πᾶσαι αἱ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλιν μεταβολαὶ γίνονται τακτικῶς καὶ ἐγκαιρῶς εἰς ἡμᾶς γνοσάτι δι' ἐγγράφων κοινοποιήσεων. Πλὴν ὅμως τὸ ὑπ' ἀριθμ. 832 ὑμέτερον ἔγγραφον δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖράς μας προφανῶς λόγῳ ταχυδρομικῆς ἀνωμαλίας.— Αἰδεσιμ. Χατζήχρηστον Βασιλ., Καλαπόδιον Ἀταλάντης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Ἱερὰν Μητροπόλιν Φθιώτιδος, Λαμίας. Οἱ Πανος. Ἀρχιμ. Εὐθυμόπουλος Αἰμιλ., Βράκας Δαμασκ. καὶ Φιλιππότης Ἀγαθόνικος ἐνεγράφησαν καὶ ἀποστέλλομεν εἰς τούτους τακτικῶς τὸ φύλλον. Εὐχαριστοῦμεν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιον Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Πῶς πρέπει νὰ γίνεταί ἡ μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς.—**Χ.** Πεντελικού, Ἐκκλησιαστικὴ ἐπαλξις.—**Θεοδόση Σπεράντσα**, Ὁ Θανάσης Διάκος.—**Αρχιμ. Χριστοφόρου Ἀθ. Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Ἀπιστία καὶ διαστροφή.—**Αρχιμ. Προκοπ. Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς στὴν νεολαίαν μας.—(Φιλοθέου Ἀδολεσχίως) Μέρος τέταρτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστασίες ἀπὸ τοὺς «Ἀριθμοῦς» ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως. Ἀπόδ. **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Βασ.** Ἡλιάδη, Εἰς μνήμην τῶν δύο Κορυφαίων.—**Βασ. Μουστάκη**, Ἡ μάρτυς Ἰουλιανή.—**Αχ. Παράσχου**, Ὁ Γερο-δάσκαλος.—Τὰ ἐγκαινία τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Πειραιῶς.—**Πρωτοπρ. Κωνσταντίνου Φαφούτη**, Σκέψεις ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Πειραιῶς. **Εἰδήσεις τοῦ TAKE.**—Ἀλληλογραφία.